

KBT 91.9

Tərtibçilər: Sabirə Abbasova,
Sima Həsənova

İxtisas redaktoru: Yeganə Əhmədova
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Aslan Bayramov

(Aslan Əhməd xan oğlu Bayramov)

Bibliografiya

Aslan Bayramov: bibliografiya / tərt.ed.: S. Abbasova; İxtisas red. Y.Əhmədova; komp.tərtibatı M.Əliyeva; S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxana. – Sumqayıt, 2022. - s.

Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın “Sumqayıtın ictimai və ədəbi həyatı” seriyasından hazırladığı növbəti bibliografiya dilimizin və folklorumuzun dəyərli tədqiqatçısı, filologiya elmləri doktoru, professor Aslan Bayramova həsr edilmişdir. Bibliografiyada alimin əsərləri, həyat və yaradıcılığı haqqında materiallar toplanmışdır. Vəsaitdə Aslan Bayramovun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, görkəmli şəxsiyyətlərin onun haqqında fikirləri də öz əksini tapmışdır. Bibliografiya ədəbiyyatşünas alimlər, kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Vəsaitin hazırlanmasında kitabxananın fondundan və Aslan Bayramovun şəxsi arxivindən istifadə edilmişdir. Nəşrlərin təsviri əlifba sırası ilə qruplaşdırılmışdır. Vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədi ilə sonda köməkçi göstərici verilmişdir

Aslan Bayramovun həyat və yaradıcılıq yolu

Ağbaba həsrətli insan

Azərbaycan folkloru dünyanın zəngin və bənzərsiz folklorlarından biridir. Xüsusilə, digər türk xalqları ilə müqayisədə Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatının zənginliyi, janr çoxluğu, rəngarəngliyi daha qabarıq nəzərə çarpır. Müxtəlif dövrlərdə toplanıb nəşr olunmasına baxmayaraq, müxtəlif regionlarda xalqın yaddaşında poetik tutumlu bayatı, holavar, ağı, layla və oxşamalar, arxaikliyi özündə qoruyan alqış, qarğış, ofsun və sınaqlar, müxtəlif kaloritli nağıl vələtifələr hələ də qalmaqdadır. Bu poetik inciləri toplayıb nəşr etdirmək, təhlilini aparmaq, müqayisəli şəkildə regional xüsusiyyətlərini göstərmək hər vaxt aktual sayılır. Bununla belə, folklor örnəklərində daha çox qorunub saxlanılan dialekt və şivə materiallarının toplanıb tədqiqata cəlb olunmasını da etno-kulturoloji yaddaşımızın ayrılmaz hissəsi saymaq olar. Bu gün mənfur erməni siyasəti, erməni terroru nəticəsində Qərbi Azərbaycanda bir nəfər də olsun Azərbaycan türkünün yaşamadığını nəzərə alsaq, Qərbi Azərbaycan kökənli insanların yaddaşlarından toplanan folklor örnəklərinin nə qədər qiymətli bir mənbə olması göz qabağındadır. Zəngəzur, Göyçə, Meğri, Qaraqoyunlu, Vədi, İrəvan, Lori-Pəmbək ellərimizdən qaçqın düşmüş soydaşlarımız, xüsusilə yaşlı nəsillər folklor örnəklərinin biliciləridilər. Onların hər birinin sinəsində folklor çeşməsi vardır.

Uzun müddət Qars vilayətinə bağlı olan, əhalisi 100% azərbaycanlı olan Ağbaba mahalı 1921-ci ildə yeni yaradılan "Ermənistan"a zorla qatılmış, insanlar pərən-pərən olmuşdur. Yüzlərlə ailə Türkiyəyə üz tutmuş, bir daha geri qayıtmamışdır. 1988-ci ilin payızında isə Ağbaba bölgəsində yaşayan 20 mindən çox azərbaycanlı yenə də qaçqın vəziyyətinə düşdü.

Ağbaba bölgəsində, yəni Amasiya rayonunu əhatə edən Amasiya, Daşkərpü, Qaraçanta (1935 - Əzizbəyov), Oxçuoğlu, Güllübulaq, Çaxmaq, Mağaracıq, Qönçəli, İbiş, Sultanabad, (1935 - Şurabad), Təpəköy, Balıqlı, Öksüz, Qaranamaz (1935 - Yeniyol), Düzkənd, İlanlı (1935 - Çaybasar), Göllü, Ellərkənd, Güllüca, Quzükənd, Çivinli, Qarabulaq kəndlərində yaşayanların sinəsində zəngin folklor örnəkləri vardır.

Allı-güllü yaylaqları, iti axan dağ çayları, diş göynədən və şır-şır axan bulaqları, qaynar çeşmələri, geniş alp çəmənlikləri ilə zəngin olan Ağbabada hər fəsil öz əlaməti ilə seçilirdi. Mənbəyini Ağbabanın aynası sayılan Arpagöldən alan və uzunluğu 220 km. olan Arpaçay ilan kimi qıvrılıaraq dərin kanyonlardan keçir və Sərdarabad yaxınlığındakı Hacı Bayram kəndinin yanında Araza qovuşur. Belə bir füsunkar və gözəl təbiəti olan bölgədə yaddaşlara söykənən zəngin folklor örnəklərinin yaranması təbiidir.

Mübalığəsiz demək olar ki, Ağbaba kəndlərinin folklor örnəklərinin, onomastik leksika və şivə sözlərinin ilk toplayıcısı Aslan müəllim olmuşdur. O, Amasiya rayonunda müəllim işlədiyi dövrdə, həm də 1988-ci ilin qaçqınlığından sonra bu işlədə fəal məşğul olmuşdur. Qaçqınlıq dövründə dəfələrlə qaçqınların toplaşdığı yerlərdə olmuş, ağsaqqal babalar və ağbircək nənələrdən, eləcə də ixtiyar kişilərdən materiallar toplamışdır. O ərəfədə, yəni 1988-1990-cı illərdə belə şeylərə çox fikir verilir, hamı istəyirdi ki, kənddən, kəsəkdən nə bilirdi, nə eşitmişdisə, onu danışsın. Bununla qaçqın informatorlar, necə deyirlər, dənciklərini boşaldıb bir təsəlli tapırdılar.

Aslan müəllim hələ kiçik yaşlarından görmüşdü ki, Ağbaba kəndlərinə gələn aşığılar saz-söz sənətinin vurğunu və düz 25 il 4-5 kəndi birləşdirən Təpəköy kənd sovetinin sədri işləmiş əmisi-Qənbər Bayramovun evində qonaq qalardılar. O, Aşıq İmran, Aşıq Əkbər, Aşıq Məhərrəm, Aşıq Əmrah, Aşıq Kamandar, Aşıq Hüseyn Saraclı, Aşıq Həsən (Pərvanə) və digərləri ilə dostluq edərmiş. Aşıqlar hansı kəndə məclislərə getsələr də, ancaq qonaq kimi Təpəköyə qayıdarmış. Nahaq deməyiblər ki, "qonağın gəzdiyi yer çox, qaldığı yer bir olar".

Bax elə Aslan müəllimdə folklor, saza-sözə istək, aşıq yaradıcılığına vurğunluq həmdə buradan qaynaqlanmışdı.

Hələ 1982-ci ilin yayında Aşıq İsgəndər Ağbabalının yaşadığı Ellər kəndə gedərək ünlü aşığın dilindən xeyli miqdarda rəvayət və saz havalarını maqnitafonun yaddaşına köçürmüşdür. Bu gün radio və televiziya kanallarında həmin səs yazmalarından istifadə olunmaqdadır. Yorulmaz tədqiqatçının bu təşəbbüsünü indi ziyalılar, Aşıq İsgəndəri yaxından tanıyanlar çox qiymətləndirir. Əgər aşığın səsi o vaxt yazılmasa idi, necə olardı, unudulub getməzdimi?

Azərbaycan folkloruna maraq həm də ailədən gəlmişdir. Informatorların dediyinə görə, babası Məhəmmədəli Kərbalayı

Xudaverdi oğlu çox maraqlı və ünvanlı lətifələr bilirmiş. Söhbət zamanı fikri dinləyənlə daha ətraflı çatdırmaq üçün atalar sözü və məsəllərdən çox istifadə edərmiş. Ana nənəsi-Güləbatın Rəcəb qızı nəzərə gələn uşaqlar, yəni gözdəyən uşaqlar üçün “pərpilama” ofsunu, qurd ağzı bağlamaq, çilə kəsmək dualarını da yerinə yetirərmiş. Anası Nənəxanım Mikayıl qızının 94 yaşı olmasına baxmayaraq dəfələrlə “AzTV”, “Lider”, “İctimai” və digər televiziya kanallarında onun həsrət dolu və insanı duyğulandıran bayatılarını eşitmişəm. Xüsusi bir melodiya ilə oxuduğu nanaylarına, sözünə, söhbətinə qulaq asmışam.

Amasiya rayonu Təpəköy kənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyərkən rayonun kəndlərində mövcud olan mərasimlər zamanı söylənilən mahnılar, mifoloji inanc və düşüncələr, alqış və qarğıışlar, müxtəlif ofsun və dualar, el arasında söylənilən lətifə və məsəllər onun diqqətindən yayınmamış, bir ziyalı kimi folklor örnəklərinin toplanıb nəşr olunması məsələləri onu hər vaxt düşündürmüşdür. Tələbə olduğu vaxtda da prof. Vaqif Vəliyevin tapşırığı ilə xeyli xam material toplayıb kafedraya vermişdir. Prof. Kamil Vəliyev və dos. Ağamalı Həsənovun tapşırıqları əsasında folklor nümunələri onomastik leksika və şivə sözlərini də toplamaqla məşğul olmuşdur.

Qeyd edək ki, Ağbaba kəndlərinə folklor, dialekt və şivə sözləri toplamaq üçün ekspedisiyalar gəlməmişdir. Bunu həm də onunla əlaqələndirmək olar ki, Ağbaba kəndləri Türkiyə sərhədində olduğu üçün xüsusi nəzarət-buraxılış məntəqəsindən keçmək lazım gəlirdi. Bir çox halda gələn qonaqlar üçün kənd sovetinin sədri komendaturaya arayış verib buraxılış vəsiqəsi alardı. Bu da uzun çəkərdi. Bundan xəbərdar olan qonaqlar bir çox halda dağ yolları ilə gəlib-gedərdilər.

Aslan Bayramov folklorşünaslıq üzrə dissertant olmaq, arzu və istəklərini xəyallardan gerçəkliyə çevirmək arzusunda idi. 1986-cı ildə Amasiya rayon Partiya komitəsi və rayon Maarif şöbəsindən folklorşünaslıq üzrə dissertanturaya qəbul olunmaq üçün Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun rəhbərliyinə məktub-göndəriş gətirir. Amma institutun rəhbərliyi ona bildirir ki, folklorşünaslıq sahəsi üzrə bir yer var, o da institutda işləyənlər üçündür. Beləliklə, folklorşünaslıq üzrə dissertant ola bilmir. İkinci il ADU-nun (indiki BDU) rəhbərliyinə məktub gətirir. Aslan müəllim söyləyir ki, ADU-nun o vaxtkı rektoru, prof. Yəhya Məmmədov (Allah ona rəhmət eləsin) məni çox mehribanlıqla qəbul etdi. Arzumu bildirdəndən sonra Filologiya

fakultəsinin dekanı, rəhmətlik prof. Ələvsət Abdullayev və Müasir Azərbaycan dili kafedrasının müdiri, prof. Kamil Vəliyevi rektor öz otağına çağırtdırır. Onların yanında nə az, nə çox düz bir saat Amasiya rayonunun sosial vəziyyəti, kənd təsərrüfatı, mədəniyyət və təhsil məsələlərinə aid sual-cavab aparıldı. Sonra o, Ələvsət müəllim və Kamil müəllimə məni göstərərək dedi ki, bu müəllim ucqar yerdən-Ağbabadan gəlib, folklorşünaslıq üzrə dissertant olmaq arzusundadır. “Azərbaycan” və “Elm və həyat” jurnallarında məqalələri dərc olunub. Nə məsləhət edərdiz? Onlar da məni tanıdıqlarını bildirdilər və bunu bəyəndilər. Ələvsət müəllim və Kamil müəllim bu qənaətə gəldilər ki, dilçiliyin maraqlı sahələrindən, həm də folklorla daha çox bağlılığı olan Azərbaycan onomastikası üzrə dissertant olması məsləhətdir. Əlavə də etdilər ki, Qərbi Azərbaycanın toponimiyasının bölgələr üzrə araşdırılmasına böyük ehtiyac vardır. Çünki bu yer adları bizim etnik tariximizdir. Ermənilər isə qədim adlarımızı təhrif edir, ya da ki, dəyişdirirlər. Yəhya müəllim tapşırıq verdi ki, elə bu gün mövzunu və elmi rəhbərini təyin edin, kafedra və fakultə elmi şurasının çıxarışını verin, qoyun qayıtsın rayona. Müəllimdir, işə də gecikməsin. Sonra rektor əlimi sıxıb mənə uğurlar arzuladı. Mən, bir rektor kimi onun nə qədər vətənpərvər, alicənab və qeyrətli bir şəxsiyyət olduğunu anladım. Elə həmin gün Ələvsət müəllim prof. Tofiq Əhmədovla məsləhətləşib elmi rəhbərim olmaq üçün ondan razılıq aldılar. Kafedra və Elmi şuranın rəsmi çıxarışını hazırlayıb mənə verdilər. Həm də uğurlar diləndilər. Həyatımda heç belə sevinməmişdim. Bakı-İrəvan qatarına bilet alıb yola düşdüm. Qatarda bir neçə dəfə çıxarışları çantadan çıxarıb baxır, sonra yenə də yerinə qoyurdum. Axı o vaxt dissertant olmaq çox çətin idi. Bu hamıya qismət olmazdı.

Şivə sözləri, mikrotoponimlər və eyni zamanda folklor örnəklərini yazıya almaq, necə deyərlər, Aslan Bayramovun bir xobbisinə çevrilmişdir. İndi də belədir. O, son vaxtlarda da dəfələrlə ağbabalıların toplu yaşadıkları Daşkəsən, Göygöl, Gəncə, Şamaxı, Mingəçevir və Bakı şəhərinin qəsəbə və kəndlərində olmuş, yenə də bəzi materiallar əldə etmişdir. Aslan Bayramov topladığı folklor örnəklərini zaman-zaman müxtəlif mətbuat orqanlarında çap etdirmək təşəbbüsündə olmuşdur. Belə ki çox hörmətli professor Teymur Əhmədovun redaktoru olduğu və Qaçqınlar cəmiyyətinin orqanı olan “Vətən həsrəti” qəzetinin 19 dekabr 1990-cı il tarixli 35-ci nömrəsində ilk dəfə

“Ağbaba və Şörəyel folklorundan seçmələr”i çap etdirmişdir. Daha sonra Azərbaycanın Xarici ölkələrlə dostluq və mədəni əlaqə cəmiyyətinin orqanı olan “Novruz” qəzetinin 4 dekabr 1991-ci il 48 (51)-ci nömrəsində yenə də “Ağbaba-Şörəyel folkloru” başlığı ilə 2 səhifəlik material verilmişdir. Hətta bu işinə görə qəzetin o zamankı redaktoru Cəmil Əlibəyov ona təşəkkürünü bildirmişdir. Sumqayıtda fəaliyyət göstərən “Məslək” qəzetinin 28 fevral 2002-ci il 6 (126) sayılı nömrəsində də “Folklorumuz tükənməz xəzinədir” başlığı ilə 2 səhifəlik material hazırlayıb qəzetdə çap etdirmişdir.

Əlbəttə, bu qəzetlərdə verilən folklor örnəkləri, bayatı, lətifə, tapmaca tam xam materiallar idi. Lətifələrin bir çoxunun müəllifi ağababalılar idi. Digər toplularda bunlar yoxdur. Məsələn:

Gümunun faytonnarı,
İpəkdi qaytannarı.
Yarımnan gedək gəzək,
Kor olsun düşmannarı.

Durnam uçur Loruya,
Qanad çalır oruya
Pəmbəkdən dönüb gəlsin,
Xəbər versin geriyə.

Bunula belə, ADPU-da fəaliyyət göstərən “Filologiya məsələləri” toplusunda vaxtaşırı Ağbaba folklorunun müxtəlif janrları (holavar, ağı, acıtma, xına bayatıları, oxşama və s.) xınyaxdı, çillə kəsmək mərasimləri barədə məlumat vermiş və informatorlardan topladıqlarını nəşr etdirmişdir. Ağbaba kəndlilərindən toplanan folklor örnəkləri “Oğuz elindən, ozan dilindən” (2000, “Elm”) adlı folklor toplusunda daha geniş və ətraflı formada nəşr olundu. Kitabda Ağbabada və ona yaxın olan ərazilərdə çox böyük fəaliyyətləri olan Həsən Şirəkli, Əfkarı, Aşıq Qulu Covru Məhəmməd, Aşıq Şenlik, Aşıq Nəsim və Ağbabanın sonuncu aşığı Aşıq İsgəndər, onların qoşma və gəraylılarından nümunələr verildi. Real həyata söykənən lətifələr-ünvanlı lətifələr, alqış və qarğışlar, tapmaca və yanıltmaclar da kitabda yer almışdır.

Əfkarının bir şeiri haqqında (“Novruz” qəzeti, 1992, №22), “Cənubi Azərbaycan folklorunun bəzi xüsusiyyətləri” (SDU, Elmi xəbərlər, 2015, №4), «Türk ellərində Dədə Qorqud müdriklik simvolu kimi» (Beynəlxalq Elmi konfransın materialları, SDU-2015),

“M. Kaşqarının Elmi konfransın materialları, SDU-2016), “Apardı sellər Saranı” mahnısının coğrafiyası” (SDU, Elmi xəbərlər, 2017, №4), “Ozan-aşıq şeirində təsəvvür” (SDU, Elmi xəbərlər, 2017, №2) və s. onun maraqlı tədqiqatlarındandır.

Həm folklor örnəyi, həm də yazılı ədəbi dilimizin əsası sayılan “Kitabi Dədə Qorqud” Ensiklopediyası hazırlanarkən onun redaksiyasına dəvət olunmuş və dastanın bəzi xüsusiyyətlərinə aid araşdırmalar apararaq 60-dan çox məqaləsi ora daxil edilmişdir. Beləliklə, ensiklopediya hər iki cildinin müəlliflərindən biri olmuşdur. Onun doktorluq dissertasiyası da “Kitabi Dədə Qorqud” dastanı ilə bağlıdır. “Dədə Qorqud” dastanı ilə bağlı olaraq Krım, Qazağıstan, Rusiya, Türkiyə, İran və digər yerlərdə məqalələri çap olunmuşdur. “Basatın Təpəgözü öldürdüğü boy” un 1815-ci ildə şərqsünas Dits tərəfindən alman dilinə tərcümə olunmasının 200 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq 2015-ci ildə Aslan Bayramovun rəhbərliyi ilə Folklorşünaslıq elmi-tədqiqat laboratoriyasında elmi-praktik konfrans keçirilmiş və konfransın materialları 2015-ci ildə çap olunmuşdur.

Aslan müəllimin babaları ermənilərin təzyiqi ilə 1918-ci ilin mart ayında Abaran qəzasının Gözəldərə kəndindən qaçqın düşərək Ağbabanın Təpəköy kəndinə pənah gətirmişlər. 1989-cu ilin may ayında yenə də ermənilərin terrorçu hərəkətləri nəticəsində Aslan müəllim gilin ailəsi qaçqın düşüb Sumqayıtda məskunlaşdı və 18 sayılı orta məktəbdə pedaqoji fəaliyyətini davam etdirdi. Tez bir vaxtda həm kollektivin, həm də şəhər idarəsinin hörmətini qazandı.

Pedaqoji fəaliyyətinin nəticəsi olaraq 1993-cü ildə “Ali kateqoriyalı müəllim”, daha sonra “İlin ən yaxşı müəllimi” adlarını qazandı. 1996-cı ildən sonra ADPU-da müəllim, dosent (1996-2000), daha sonra SDU-da kafedra müdiri (2002-2009), dekan (2002-2014) vəzifəsində çalışmışdır. Pedaqoji fəaliyyəti ilə yanaşı 1995-ci ildə namizədlik, 2012-ci ildə doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.

Ali Ahyev,
Dosent

Alim zəkası, müəllim ömrü

Sözə bağlı insanları həyatımda çox görmüşəm. Çoxlarının taleyinə sirdaş olub sözün özü. Nə söz qələmdən inciyib, nədə ki, qələm sözdən... Bəzən isə o ilahi “varlıq”ın sehrinə düşərək, düşüncələrini ağ kağız üzərinə köçürür və heç özləri də bimdən sözlə birgə ucalırlar. Əlçatmazlığa... Zaman-zaman ömür adlı bu istəkdən doğan arzu kəlmə-kəlmə sözə dönür...

O, bir ömür yaşayır. Şərəfli, ləyaqətli alim ömrü. Əslində alimliklə bərabər həm də müəllim ömrü. Enişli, yoxşulu həyat yollarından keçərək, zirvələr fəth edən və ömrünün 70-ci baharını qürurla yaşayan. Haqqında söhbət açacağımız görkəmli ziyalılarımızdan biri, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, Sumqayıt Dövlət Universitetinin professoru, dilimizin və folklorumuzun beşiyi başında yorulmaq bilmədən keşik çəkən Aslan Əhməd xan oğlu Bayramovdur. Tanınmış bu ziyalı haqqında söz demək həm olduqca məsuliyyətli, həm də qürurvericidir. Əsl alimin böyüklüyü onun mənəviyyat dünyası ilə intellektual səviyyəsinin vəhdətindədir. Aslan Bayramov 1947-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Ağbaba bölgəsinin Təpəköy kəndində anadan olmuşdur. 1966-cı ildə isə həmin kənddə orta məktəbi bitirmişdir. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Təpəköy kolxozunda işləyərək, zəhmətdən yoğrulmuş bir həyat yolu keçmişdir. Alimin həyatında keçən əsrin 70-ci illəri daha önəmli rol oynamışdır. Belə ki, Aslan müəllim 1972-1978-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) filologiya fakültəsində təhsil almışdır. Eyni zamanda O, qiyabi təhsil almaqla yanaşı, həm də 1972-ci ildən – gənc yaşlarından Təpəköy kənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi kimi pedaqoji fəaliyyətə başlamışdır. Zəhmətsevərlik Aslan müəllimin xarakterinə çevrilmişdir. 1979-cu ildə isə Ermənistan SSR Maarif Nazirliyinin Fəxri Fərmanına layiq görülmüşdür. 80-ci illərdə məzun olduğu Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının təklifi ilə orta məktəbdə müəllim işləyə-ışləyə Qərbi Azərbaycanın doqquz rayonunu əhatə edən yer-yurd adlarını, folklor nümunələrini dialekt və şivə sözlərini toplamaqla məşğul olmuşdur. Belə ki, Aslan müəllim 1987-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının disertantı kimi qəbul olunanda artıq onun disertasiya yazmaq üçün topladığı materiallar tələb olunan səviyyədə hazır idi. Tədqiqatçı 1995-ci ildə “Ağbaba,

Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin türk mənşəli toponimləri” mövzunu uğurla müdafiə edərək, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə almışdır. Qeyd edək ki, alimin 1996-2005-ci illərdəki pedaqoji və elmi fəaliyyəti həm də Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti ilə bağlı olmuşdur. Alim uğurlu tədqiqatlarının davamı kimi 2011-ci ildə “Kitabi-Dədə Qorqud”da adlar və Qafqaz ərazisində onların toponimləşməsi” mövzusunda yazdığı doktorluq disertasiyasını uğurla müdafiə etmişdir.

Görkəmli ziyalının elmi-pedaqoji fəaliyyətində 2000-ci illər uğurlubir mərhələ təşkil edir. Belə ki, 2000-ci ildə yeni təşkil olunmuş Sumqayıt Dövlət Universitetində və AMİ-nin Sumqayıt filialında yorulmaq bilmədən elmi-pedaqoji fəaliyyətini davam etdirirdi. Səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə başqalarına örnək olan alim 2002-2009-cu illərdə isə Sumqayıt Dövlət Universitetinin dilçilik kafedrasına rəhbərlik etmişdir. 2002-ci ildən 2014-cü ilədək Filologiya fakültəsinin dekanı işləmiş, fakültənin təşkilatlanmasında böyük rolu olmuşdur. Xalqımızın sabahı olan gənclərimizə elm və təhsil verən təcrübəli pedaqoq və görkəmli tədqiqatçı kimi Aslan Bayramov onu əhatə edən elmi cəmiyyət üzvlərinin diqqət mərkəzində olmuşdur. Belə ki, 2007-ci ildə “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl Təhsil işçisi” döş nişanı, 2012-ci ildə İrəvan xanlığının tarixi və mədəniyyəti sahəsindəki araşdırmalarına görə Azərbaycan Respublikası Beynəlxalq Diaspor Mərkəzinin Fəxri Diplomu ilə təltif olunmuşdur. 2012-ci ildə isə Sumqayıt Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyi münasibəti ilə “Tərəqqi” medalına layiq görülmüşdür. Filologiya üzrə elmlər doktoru, professor Aslan Bayramov bu gün də müntəzəm olaraq elmi araşdırmalarını davam etdirir. İran, Türkiyə, Ukrayna, Qazaxıstan və Rusiyanın sanballı elmi jurnallarında elmi məqalələri dərc olunmuşdur. Alimin 1986-cı ildən bu günə kimi 11 kitabı (dərs vəsaiti, folklor toplusu, monoqrafiya), 200-dən çox elmi-publisistik və elmi-metodiki məqalələri çap olunub. Həmin kitabların hər biri həlli vacib olan aktual mövzulara həsr olunmuşdur. Alimin “Qədim Oğuz ellərinin-Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer-yurd adları” (1996), “Oğuz elindən-Ozan dilindən” (2000), “Kitabi- Dədə Qorqud və Qafqaz” (2003), “Kitabi-Dədə Qorqud” toponimləri və Qafqaz” (2007), “Söz ürəkdən gələndə” (2007), “Tarixi faciələrimiz: deportasiya, represiya və soyqırımı” (2015), “Adımız nədir” (2016), “Oğuz elinin söz çələngi: Ağbaba folkloru” (2017), və s. kimi

kitabların adını çəkmək yerinə düşər. Alim ilk kitablarından olan “Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer adları” əsərində Oğuz ellərinin tarixi coğrafiyası, etnoqrafiyası və dil tarixini əks etdirən toponimlərdən bəhs olunur. “Oğuz elindən, ozan dilindən” kitabında Ağbaba folklorundan örnəklər vermişdir. Müəllif yuxarıda adları qeyd olunan bölgələri vaxtında qarış-qarış gəzmiş, xalqın yaddaşında həm yaşayan, həm də qismən unudulan yer-yurd adlarını, folklor örnəkləri və şivə sözlərini toplamış, onların elmi-linqvistik və etimoloji təhlilini vermişdir. Təsadüfi deyil ki, Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək kəndlərindən topladığı xam folklor materiallarını ilk dəfə olaraq, 1990-cı ildə “Novruz” və “Vətən həsrəti” qəzetlərində oxuculara təqdim etmişdir. Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 1997-ci il məlum sərəncamı ilə əlaqədar olaraq Oğuz türklərinin möhtəşəm tarixi abidəsi – “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının 1300 illiyi ilə bağlı iki cildlik “Dədə Qorqud” Ensiklopediyasının həmmüəliflərindən biri kimi böyük xidmət göstərmişdir. Bu uğurlarla yanaşı, daima elmi axtarışlar da olan tədqiqatçı alim Aslan Bayramov dövrün Azərbaycan dilçilik elmi qarşısında qoyduğu aktual problemlərin həllində fəal iştirak edir. Aparılan elmi tədqiqatlar zamanı alimin maraq və fəaliyyət dairəsinin genişliyi diqqət çəkir. Adları çəkilən kitablarla yanaşı, alim 40-dan çox kitaba ön söz və rəy yazıb. Qeyd edək ki, görkəmli tədqiqatçı elminin və təcrübəsinin elə bir mərhələsindədir ki, elm aləminə yeni gələn gənc tədqiqatçılara doğru yol göstərməyi özünə müqəddəs borcu hesab edir. Görkəmli alim bu günə kimi 5 nəfər filologiya üzrə fəlsəfə doktoru yetirmişdir. Aslan müəllim əhatəli elmi və publisistik fəaliyyəti ilə öz fərdi və orjinal keyfiyyətlərini təsdiq etmiş nüfuzlu alim kimi tanınmaqdadır. Hal-hazırda SDU-nun Folklorşünaslıq elmi-tədqiqat laboratoriyasının müdiri və Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası kafedrasında işləyən professorun folklorşünaslıq fəaliyyəti bununla bitmir. O, Azərbaycan türklərinin etnik-tarixi, milli-mənəvi və psixoloji dünyagörüşünün tərkib olan zəngin folklor örnəklərimizin toplanması, tədqiqi və nəşri ilə müntəzəm olaraq məşğul olur. Onun rəhbərliyi ilə “Qərbi Azərbaycan folklorunda arxaik janrların inikası”, “Onomastik leksikanın və şivə sözlərinin folklor nümunələrində əks olunması” və “Aşıq şeirində dil və üslub xüsusiyyətləri” mövzusunda araşdırmalar davam etdirilir. 70 yaşın mübarək, Aslan müəllim! Sizə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Balakişi İsgəndərov

Aslan Bayramovun poeziyasından seçmələr

Ağbaba

Naxələflər aralığı qatdılar,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!
Şirin şərbətimə zəhər qatdılar,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Arpa gölü Ağbabanın aynası,
Arpa gölü Şörəyelin laylası,
Gözəllərdir bu yerlərin sonası,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Baldırğan, itburnu, yarpız, ciyələk,
Yazda dadlı olur, lilpar, göbələk.
Çəkilsin dumanın biz də sevinək,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Nəhrə yağı, beçə balı növrağın,
Xəstələrin dərmanıdır qaymağın.
Əmlək əti yeməyidir qonağın,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Arpa gölü sazanı ilə öyünər,
Durna gölü durnası ilə söyünər.
Ördəklidə soma quşlar yuyunur,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Doymaq olmaz baharından, yazından,
Kəkliyin, bülbülün xoş avazından
İlham alır İsgəndərin sazından,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Qızıl dağ, Qumdağı, Gəlin qayası,
Qarağac, Baş Güney aran yaylası
Şır-şır bulaqların həzin laylası
Ağbaba, Ağbaba gözəl Ağbaba!

Qaçaq Kərəm bu yerlərdə iz qoyub,
Dəli Usuf heç sönməyən köz qoyub.
Şairlərin söhbət qoyub, söz qoyub,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Ayrılığın bizi yaman yorubdu,
Elə həsrət qalan gülün solubdu.
Şairlərin söhbət qoyub,söz qoyub,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!
Qğuzların yolu haqqın yoludur,
Aslanın sinəsi sözlə doludur.
Yurd yerləri ululardan uludur,
Ağbaba, Ağbaba, gözəl Ağbaba!

Aslan Bayramova həsr olunmuş şeirlər

Qaytar

İtir, yurd yerinin adları itir,
O dağın , dərənin adını qaytar.
Götür, ay qardaşım, qələmi götür,
Əslini, soyunu, zatını qaytar.
Danışdır qürbətdə qalan sözləri,
Saqların, qamların gizli izləri...
Söylə dağı, düzü. Dinsin özləri,
Qaldır, əsrlərin qatını, qaytar.
Altaydan keçəndə babalarımız,
Biri ayran içib, o biri qımız.
Söndü ocağımız, sobalarımız,
Alovunu qaytar, odunu qaytar.
Bir xəbər yetirsən Leyliqaçandan,
Çiyində çomağı Qaraca Çoban.
Bəlkə bilməmişik keçib haçandan,
Sapandını qaytar, atını qaytar.
Ağbaba, Şörəyel, Təpəköy, Göllü,
Balıqlı, Oxçoğlu, Güllücə, İlli,
Atilla əsilli, oğuz əsilli....
Bilirdim, beşdimi...ondumu,qaytar.
Dindirən danışar qaya da, daş da,
Dağıt bu zülməti, parçala, xışda.
Getdi yurd yerləri. İtir yaddaş da,
“ Yer haqqı ”, “ Göy haqqı”...andını qaytar!

Avtandil Ağbaba Sən şərəf gətirdin

Gəzdin qarış - qarış eli - obanı
Günün axtarışda keçdi həmişə.
Öyrənmək istədin köhnə dünyanı,
Toponim toplayıb girdin bu işə.
Axtardın dayazı, gəzdin dərini,
Hər daş kitabəni elədin izhar.
Ağlının nuruyla açdı sirtini,
Qədim abidələr, epitafiyalar,
Ulu babamızın izini gördüm,
Köhnə qalaçada, əski türbədə,
Şorayel, Ağbaba bu yerlər bütün,
Oğuzların olub dedin, o vədə.
Nələr aşkar etdin, nələr tapdın sən,
Saxta tarixlərin qırdın belini.
Kökü musallarda əriyib gedən,
Kökünə qaytardın oğuz elini.
Bir alim gözüylə baxdın cahana,
Elmin sevənlərin qəlbinə axdı.
Sən şərəf gətirdin Azərbaycana,
Erməni mifinin kökünü kəsdin.
Elmə bir töhfədi yazdığın əsər,
Elmi sevənlərin qəlbinə axdı.
Xalqın bu uğura verdiyi dəyər,
Səni zaman-zaman yaşadacaqdır.

Bəxtiyar Xəlilov

Elədin
Filologiya elmləri doktoru, professor Aslan Bayramova
65 yaşı münasibətilə!

Çatanadək bu zirvəyə,
Canı yarı can elədin,
Haram qatıb sən yuxuna,
Gecələri dan elədin.

Müəllimlək tələbələr,
Səni sevir dünya qədr.
Ömrü-günü, ay bəxtəvər,
Sən elə qurban elədin.

Yalvarıram aya, ilə,
Dən salmasın qara telə.
Sən öz gözəl əməlinlə,
Yurdu firavan elədin.

Ucalardan oldun uca,
Yaşa dünya yaşadığca.
Özün haqqa qurşanınca,
Haqsıza üsyan elədin.

Tanrı oldu kömək sənə,
Pənahında saxlar yenə.
Bu mübarək ad gününə,
Dostları mehman elədin.

Qocalıram, demə barı,
Gəl artırma ahu-zarı.
Sən kövrəldib Bəxtiyarı
Titrəyən kaman elədin.

Bəxtiyar Xəlilov

Aslan Bayramovun həyat və yaradıcılığının
əsas tarixləri

Aslan Əhmədخان oğlu Bayramov 1947-ci il 21 mart tarixində Ağbaba elinin Təpəköy kəndində (Amasiya rayonu) anadan olmuşdur.

1966	- Təpəköy kənd orta məktəbini bitirmişdir
1967	- Təpəköy kolxozunda işləmişdir.
1968-70	- SSRİ Daxili İşlər Nazirliyinin xüsusi təyinatlı dəstəsində - Lvov şəhərində xidmət etmişdir.
1970	- “Əsgəri rəşadətində görə” medalı ilə təltif edilmişdir.
1970-1971	- Təpəköy kənd orta məktəbində kargüzar işləmişdir.
1972-1978	- Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsində təhsil almışdır.
1983	- Müəllimlər günü münasibətilə Amasiya Rayon İcraiyyə Komitəsinin Fəxri fərmanına layiq görülmüşdür.
1985-1987	- Azərbaycan Dövlət Universitetinin Azərbaycan dili kafedrasının təklifi ilə Ermənistanın 9 rayonunu əhatə edən yer-yurd adlarını, dialekti və folklor nümunələrini toplamaqla məşğul olmuşdur.
1988	- ADU-nun (BDU) “Müasir Azərbaycan dili” kafedrasına dissertant qəbul olunmuşdur.
1982-1986	- Təpəköy kənd orta məktəb həmkarlar təşkilatının sədri işləmişdir.
1986-1989	- Təpəköy kənd orta məktəbinin ilk partiya təşkilatının katibi olmuşdur.
1989	- İyun ayından Sumqayıt şəhərində məskunlaşmışdır.
1989-2000	- Sumqayıt şəhəri 18 saylı orta məktəbdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi

- və həmkarlar təşkilatının sədri işləmişdir.
- 1993** - Sumqayıt şəhəri Təhsil İşçilərinin attestasiyası zamanı “Ali kateqoriyalı müəllim” dərəcəsinə almışdır.
- 1994** - “Azərbaycanın tanınmış alimləri” Beynəlxalq diplomunu almışdır.
- 1995** - “Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin türk mənşəli toponimləri” mövzusunda namizədlik dissertasiya işini tamamlamış və Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Müdafiə Şurasında müdafiə etmişdir.
- Dissertasiya işi AAK-ın 3 sayılı bülletenində (1995) təriflənmiş və ekspertə göndərilmədən təsdiq olunmuşdur.
- 1996-2006** - ADPU-nun “Azərbaycan dili” kafedrasında müəllim, baş müəllim və dosent kimi çalışmışdır.
- 1997-2000** - “Kitabi-Dədə Qorqud” Ensiklopediyasının hazırlanmasına dəvət olunmuş və dastanın onomastikasına aid 60-dan çox məqalə yazaraq hər iki cildin müəlliflərdən biri olmuşdur.
- 1998** - Sumqayıt şəhərində Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənni üzrə aparılan fənn olimpiadasının sədri olmuşdur.
- Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvlüyünə qəbul olunmuşdur.
- 1999** - Müəllimlər günü münasibətilə Sumqayıt şəhər Təhsil Şöbəsinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmişdir.
- “İlin ən yaxşı müəllimi ” adını almağa layiq görülmüşdür.

- Sumqayıt şəhəri üzrə 18 sayılı məktəbdə şəhər məktəbləri üzrə “Kitabi- Dədə Qorqud”un 1300 illiyinə həsr edilmiş elmi-praktik konfransın təşkilatçısı və əsas məruzəçisi olmuşdur.
- Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvlüyünə qəbul edilmişdir
- ADPU-da nəşr edilən “Filologiya məsələləri” və “Onomastika” topluları redaksiya heyətinin üzvü olmuşdur.
- 1999-2007**
- 2000** - Dünya şöhrətli liderimiz Heydər Əliyevin fərmanı ilə Sumqayıt Dövlət Universiteti və AMİ-nin Sumqayıt filialı yaradıldıqdan sonra hər iki təhsil ocağında da dərs deməyə başlamışdır.
- 2001** - AAK-dan dosent diplomu almışdır.
- SDU-nun Dilçilik kafedrasına dosent kimi işə qəbul olunmuşdur.
- ADPU-nun Elmi Şurasında “Kitabi-Dədə Qorqud”da adlar və Qafqaz ərazisində onların toponimləşməsi” doktorluq dissertasiyası mövzusu təsdiq olunmuşdur.
- 2002-2009** - SDU-nun Dilçilik kafedrasının müdiri işləmişdir.
- 2003-2014** - SDU-nun Filologiya fakültəsinin dekanı və fakültə Elmi Şurasının sədri işləmişdir.
- 29.03.2007** - Anadan olmasının 60 iliyi münasibətilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 11/23 sayılı əmri ilə “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı ilə təltif edilmişdir.
- 2011** - “Kitabi-Dədə Qorqud”da adlar və Qafqaz ərazisində onların

- toponimləşməsi” mövzusunda doktorluq dissertasiyasını tamamlayıb Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Müdafiə Şurasında müdafiə etmişdir.
  - Filologiya elmləri doktoru diplomu almışdır.
  - Filologiya fakültəsi üzrə təşkil edilən Elmi Seminarın sədri təyin olunmuşdur.
  - Azərbaycan dili və türkologiya kafedrasına professor seçilmişdir.
  - İrəvan xanlığının tarixi və mədəniyyəti sahəsindəki araşdırmalarına görə Azərbaycan Respublikası Beynəlxalq diaspor mərkəzinin Fəxri Diplomu ilə təltif olunmuşdur.
  - SDU-nun 50 illik yubileyi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur.
  - Folklorşünaslıq Elmi-tədqiqat laboratoriyasının müdiri təyin olunmuşdur.
  - AAK-dan professordiplomu təqdm olunmuşdur.
- 2012**
- 2014**
- 2016**

Aslan Bayramov haqqında tanınmış ziyalıların fikirləri

Xalqımızın etnogenizi və psixologiyası, qəhrəmanlıq ənənələri, milli – etnoqrafik dəyərləri məhz ana kitabımızda öz əksini tapmışdır. Buna görə də Azərbaycan alimlərinin “Kitabi-Dədə Qorqud”a müntəzəm şəkildə müraciət etmələri tamamilə təbiidir. Dastanın onomastikasının Qafqazın hər yerində öz əksini tapması istiqamətində ilk elmi addımlar atan, araşdırmalar aparən alimlərimizdən biri də Aslan Bayramovdur.

Nizami Cəfərov,
professor

Aslan Bayramov Amasiya rayonu kəndlərindən qaçqın düşənlərin məskunlaşdıqları və toplu yaşadıkları bölgələrdə dəfələrlə olmuş, informatorların yaddaşında olan söz və ifadələri toplamışdır. Informatorlarla bərabər, həm də müxtəlif mənbələrdə üz tutmuşdur.

Cəfər Cəfərov,
professor

Aslan Bayramovun məqalələrinin bir qismi görkəmli alimlərin, ziyalıların yubileylərinə həsr olunmuşdur. Həmin yazılarda səmimi bir insanın, sədaqətli dostun, vətənpərvər bir ziyalının ürəyinin genişliyi, sözünün bütövlüyü hiss olunur.

Avtandil Ağbaba,
filologiya elmləri namizədi

Xüsusi qeyd olunmalıdır ki, Aslan Bayramovu bu işə sövq edən ilk növbədə, onun milli təəssübkeşliyi, vətənə, yurda bağlılığı və vətəndaşlıq borcu olmuşdur. Bu işdə o, xalqının əsl ziyalı oğlu kimi hərəkət etmişdir.

Teymur Əhmədov,
professor, filologiya elmləri doktoru

İstedadlı alim Aslan Bayramov yuxusuz gecələr keçirib, ulu babalarımızın yaşadıkları, yaratdıqları yer-yurd adlarını, onların yaranması tarixini bu günkü və sonrakı nəsillərə çatdırmağa çalışmış, məqsədinə nail ola bilmişdir.

Əvəz Mahmud Lələdağ,
şair-publisist, dramaturq

Təbliğatçı Aslan Bayramov yaxşı bilir ki, ideya-tərbiyə işinin gücü onun elmi cəhətdən əsaslandırılmasındadır. Aslan müəllim məşğələlərin gedişində lazım gəldikdə mövzunu yerli şəraitlə əlaqələndirir, konkret misallardan istifadə edir.

Bəxtiyar Xəlilov,
müəllim

Şivə sözləri, mikrotoponimlər və eyni zamanda folklor örnəklərini yazıya almaq, necə deyərlər, Aslan Bayramovun bir xobbisinə çevrilmişdir. İndi də belədir. O, son vaxtlarda da dəfələrlə ağbabalıların toplu yaşadıkları Daşkəsən, Göygöl, Şamaxı və Bakı şəhərinin qəsəbə və kəndlərində olmuş, yenə də bəzi materiallar əldə etmişdir.

Alı Alıyev,
dosent

Aslan Bayramov hələ öz rayonlarında müəllim işləyərkən əsil vətənpərvərlik qeyrəti nümayiş etdirərək göstərilən bölgələrin toponim və etnonimlərini toplamış və bu sahədə ilk cığır açmışdır. Onun əsərinin elmi dəyəri böyükdür və gələcək tədqiqatçılar üçün bir örnəkdir.

Qiyasəddin Qeybullayev,
tarix elmləri doktoru, etnoqraf

Aslan Bayramovun ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri

Hər bir xalqın bədii təfəkküründə öz yaradıcılıq istiqaməti, təbii axarı var. Onun qanunauyğunluqlarını tapıb öyrənmək dünyanı dərk etməyin sınaq yollarından biridir. Milli-etnik, etnoqrafik, psixoloji - estetik sosioloji, antropoloji özəlliklərin qaynağı olan **Azərbaycan folklorunun** özünəməxsusluğu təkrarsızdır.

“Kitabi – Dədə Qorqud” dastanlarının öyrənilməsi müstəqillik qazandığımız bir dövrdə çox vacib və əhəmiyyətlidir. Çünki mifologiya, tarix, coğrafiya, folklor, qədim dilimiz, etnoqrafiyamız və digər sahələr haqqında olan biliklər haqqında həmin dastandan zəngin məlumat əldə edə bilərik. Bu baxımdan “Kitabi-Dədə Qorqud”un onomastikası və orada işlənmiş arxaik sözlər və ümumi leksik vahidlərdən törənmiş toponimləri öyrənmək daha maraqlıdır. Dastanda işlədilmiş şəxs, tayfa və coğrafi yer-yurd adlarının tədqiqi onu göstərir ki, bu adlar hələ islamiyyətdən əvvəlki dövrləri əhatə edən türk mənşəli adlardır.

Mirzə Kazımbəy kimi doğma Azərbaycana öz elmi və pedaqoji fəaliyyəti ilə şərəf gətirən, öz xalqının başını başqa millətlər yanında ucaldan, bu sahədə həmkarlarına örnək olan şəxsiyyətlər, sənət korifeyləri heç vaxt ölmür, həmişə yaşayırlar.

“Kitabi – Dədə Qorqud” Azərbaycan xalqının folklor örnəyi olmaqla bərabər, həm də Azərbaycan türkcəsinin qədim və nadir yazılı mənbələrindəndir.

“Kitabi – Dədə Qorqud” bütöv bir xalqın qəhrəmanlığını özündə cəmləşdirən bir eposdur. Ulu öndərimiz Heydər Əliyev həmin abidəni yüksək qiymətləndirərək onu həm də bizim etika kitabımız, əxlaq kodeksimiz kimi qiymətləndirmişdir.

Azərbaycan xalqının tarixinin, etnik yaddaşının, arxaik təfəkkürünün güzgüsü olan “Kitabi-Dədə Qorqud” xeyri tərifləyən, şəri pisləyən abidədir.

Azərbaycan toponomiyasının öyrənilməmiş sahələrindən biri də Ermənistan SSRİ-in **Ağbaba və Şörəyel** zonasının coğrafi adlarıdır. Bu toponim “şörək”, “şorax” torpaqlı yer kimi başa düşülür. Həqiqətən

də, bu zonanın torpağı sarı, şörək torpaqdır. Bəzi məlumatlarda isə bu toponim Şoray Şiroy Şörəy adlı qədim türk tayfalarının adı kimi qeyd olunur.

Hər xalqın qədim mədəniyyətini, dilini, tarixini və etnoqrafiyasını öyrənmək üçün toponimlər yer-yurd adları əvəzsiz mənbə, qiymətli incidir, Buna görə bir çox alimlər toponimləri torpaq üzərində daşlaşmış tarix adlandırırırlar. **Toponimlər** həm də ünvardır.

Əlifbamızın dəyişdirilməsi 30-cu illərdə repressiyaya məruz qalmış günahsız qurbanlarımızın, yazıçı və şairlərin, mədəniyyət xadimlərinin də ruhuna hörmət deməkdir. Çünki onların bir çoxu bu amal uğrunda həlak olmuşdur.

Poeziya təkcəestetik zövq deyil, o həm də tarixi özündə əks etdirir, bəzi tarixi və ictimai siyasi hadisələri yaddaşlara köçürməklə gələcəyin yaddaşını yaradır. Bəzən bir misra, bir bənd tarixin qaranlıq səhifələrinə işıq saçıır. Bu baxımdan **Əvəz Lələdağın** şeirləri, nəsr əsərləri böyük tərbiyəvi əhəmiyyətə malikdir.

Avtandil Ağbaba düşünən, oxucuları da düşünməyə sövq edən bir şairdir. Şair ən kiçik həcmli şeirlərində belə öz poetik düşüncələrini obrazlı deyimlərlə bizə təqdim edir və oxucu da bu misraların axarı ilə gələcəyə ümidlə, inamla boylanır.

Aşiq Ələsgərin bədii irsində yüzlərlə onamastik vahidin işlədilməsinə aid çoxlu nümunələr var. Qoşma, gəraylı, tənqis, gözəlləmə, dodaqdəyməz, tənqis, divani və digər şeirlərində onomastik vahidləri işlədərək emosionallığı daha da artırmışdır.

Tarixin bütün mərhələlərində Azərbaycan xalqı öz dilini, ədəbiyyatını, mədəniyyətini, milli maddi-mənəvi dəyərlərini **Ana dili** vasitəsilə qoruyub saxlamış və zənginləşdirmişdir. Milli şüur və mentalitetimizin formalaşmasında da əvəzsiz bir mənbə olan ana dilimizdə həm şifahi, həm də yazılı ədəbiyyatımızda qədim dövrlərdən üzü bəri qiymətli ədəbi-bədii nümunələr yaradılıb.

ƏSƏRLƏRİ Kitabları

1996

1. Qədim oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları (Toponimləri) / Aslan Bayramov; elmi red. T. Əhmədov; rəy. B. Budaqov; Q. Qeybullayev.–Sumqayıt: Sumqayıt nəşriyyatı, 1996. – 250 s.

Filologiya elmləri namizədi Aslan Bayramovun bu kitabı qədim oğuz ellərinin tarixi coğrafiyası və dil tarixini əks etdirən toponimlərdən bəhs olunur. Müəllif Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrini hələ vaxtında qarış – qarış gəzmiş, xalqın yaddaşında həm yaşayan, həm də unudulan yer – yurd adlarını toplamış, onların elmi – linqvistik və etimoloji təhlilini vermişdir. Kitabın qiymətli cəhətlərindən biri də odur ki, indiyədək türkologiyada tədqiqat obyektı olmayan toponimlər ilk dəfə olaraq elmi – nəzəri baxımdan ərazilərin tarixi coğrafiyası ilə bağlı şəkildə araşdırılır, leksik – semantik, morfoloji və sintaktik xüsusiyyətləri şərh edilir. Müqayisəli surətdə başqa yerlərdə olan oxşar toponimlərin arealları statistik sənədlərlə göstərilir.

Kitabın içindəkilər: Müəllifdən; Ön söz əvəzi; Giriş; **I Fəsil. Oykonomilər:** Sadə, elliptik coğrafi nomensiz oykonimlər; Etnonomilər-dən törənən oykonimlər: Antroponimlərdən törənən oykonimlər; Oronimlərdən törənən oykonimlər; Hidronimlərdən törənən oykonimlər; Zoonimlərdən törənən oykonimlər. Mürəkkəb elliptik coğrafi nomenli zoonimlərdən törənən oykonimlər; Fitonomlərdən törənən oykonimlər; Memorial oykonimlər; Digər sadə, düzəltmə və mürəkkəb quruluşlu ümumi leksik vahidlərindən törənən oykonimlər; Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli oykonimlər; Birinci növ təyini söz birləşməsi əsasında formalaşan mürəkkəb oykonimlər; İkinci növ təyini söz birləşməsi əsasında formalaşan mürəkkəb oykonimlər; Mikrooykonimlər. **II Fəsil. Oponimlər:** Sadə, elliptik coğrafi nomensiz oponimlər; Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli hidronimlər: Mikrooponimlər. **III Fəsil. Hidronimlər:** Sadə, elliptik coğrafi nomensiz hidronimlər: Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli hidronimlər; Toponimlər xalq şeirində; Nəticə; İstifadə olunan ədəbiyyat; İnformatorlar; Toponimik sözlük; Oykonomilər; Oponimlər; Hidronimlər; Etnonomilər.

2000

2. Kitabı – Dədə Qorqud Ensiklopediyası / 2 cildə / Drezden və Vatikan əlyazma nüsxələri və M. Erginin nəşri əsasında tərt. edib çapa haz. S. Əlizadə ; red.şurası Anar (sədr), A. Axundov, B. Vahabzadə, B. Nəbiyev və b. ; müəlliflər A.Kamal, P.Xəlilov, Aslan Bayramov və b. I cild. Bakı: Yeni Nəşrlər Evi, 2000. – 624s.Kitabi-Dədə Qorqud – 1300. Kitabı - Dədə Qorqud Kitabxanası

Birinci cildə abidənin daha qədim və mükəmməl sayılan Drezden nüsxəsi əsasında latın qrafikası ilə hazırlanmış mətni daxil edilmişdir. Mətnə izahlı lüğət verilmişdir.

3. Kitabı – Dədə Qorqud Ensiklopediyası. 2 cildə / red. şurası. Anar (sədr), A. Axundov, B. Vahabzadə, B. Nəbiyev və b.; AMEA; Azərbaycan Yazıçılar Birliyi ; TÜRKSOY ; Azərb. Resp. "Kitabi - Dədə Qorqud" dastanının 1300 illiyi üzrə Dövlət Komissiyası və b; müəlliflər A.Kamal, P.Xəlilov, Aslan Bayramov və b. II cild. Bakı: Yeni Nəşrlər Evi, 2000. – 567s.Kitabi-Dədə Qorqud – 1300. Kitabı-Dədə Qorqud Kitabxanası *II cild bilavasitə ensiklopedik səciyyəli məqalə və məlumatları əhatə edir. Burada verilən bir sıra məqalələr elmi-tədqiqat xarakteri daşıyaraq qorqudşünaslıq tarixində ilk dəfə nəşr olunur.*

4. Oğuz elindən-ozan dilindən / tərtib edən və çapa hazırlayan Aslan Bayramov; red. B. Xəlilov; rəyçilər H. Mirzəyev; M. Həkimov. – Bakı: “Elm”. – 2000. – 250s.

Oxuculara təqdim olunan bu kitab Qərbi Azərbaycanın Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin folklorundan bəhs edir. Bundan başqa, həmin bölgələrin adət ənənələri, orada işlənən dialekt sözlər, ayama və ləqəblər, həm də folklor materiallarında adları çəkilən tarixi yer-yurdlarımızın şəkilləri də kitaba daxil edilmişdir. Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan bu kitabdan folklorşünas, etnoqraf və dilçi alimlər, həm də müəllim, tələbə və orta məktəb şagirdləri də istifadə edə bilərlər.

Kitabın içindəkilər: Bizi həsrət yaşadır; Elimiz – elatımız; Elat bayatıları: Xana bayatıları; Üzərrik bayatıları; Acıtmalar; Sayaçı sözlər, holavarlar; Eydirmələr; Ağılar; Oxşamalar; Sanamalar, düzgülər; Nanay və halay mahnıları; Tapmacalar; Yanılmaclar; **Sazımız, sözüümüz:** Şörəyelli Əfkari; Həsən Şirəkli; Xəstə Hasan; Aşıq Şenlik; Aşıq Qulu; Aşıq Nəsim; Çorlu Məhəmməd; Aşıq Məhər; Axund Mirzə İsmayıl; Aşıq İsgəndər; Şair Vəli; Aşıq Aydın Rza; Aşıq

Ələsgərin Şörəyel səfəri; Aşıq Ələsgərlə Aşıq Şənliyin görüşü; Aşıq Paşa; Aşıq Qəhrəman; Aşıq Məhərrəm; Aşıq Abbasqulu; Avtandil Ağbaba; Bəxtiyar Xəlilov; Aslan Bayramov; **Rəvayətlər, lətifələr, nağıllar və əfsanələr:** Rəvayətlər; Lətifələr; Nağıllar; Atalar sözləri; Sınamalar, inanclar; Əfsanələr; El deyimləri; Ayamalar,lağamalar; Ləhcə sözləri; Qacaqlar; **Mərəsimlər, alqışlar, ovsunlar, türkcəçarələr:** Qodu - Qodu nəğmələri; Qurd ağzı bağlama; Quşqovma; Çillə kəsmək; Nazar duası; Türkcəçarələr; Novruz bayramı; Nişantaxma və toy mərasimi; Dəfn mərasimi; Alqışlar; Qarğışlar; Andlar; Uşaq oyunları; Atam – anam haqqında bir neçə söz; Folklor nümunələrini söyləyənlər haqqında məlumat.

2001

5. “Kitabi – Dədə Qorqud və Qafqaz” : dərs vəsaiti/Aslan Bayramov ; red. H. Mirzəyev., rəy. B. Xəlilov; K. Vəliyev, diz.İ Ömərov. - Bakı: - 2001. – 123 s.

“Kitabda müəllif Qafqaz ərazisində eposda xatırlanan toponimlər, tayfa və onqon adlarından, onların fonetik, leksik, morfoloji və sintaktik xüsusiyyətləri haqqında məlumat verir. Yeri gəldikcə həmin toponimlərin başqa yerlərdəki yayılma areallarını da göstərir. Bundan başqa, Qərbi Azərbaycan ərazisində azərbaycanlıların XIX – XX əsrlərdə dəfələrlə erməni – rus siyasəti nəticəsində terrora və zorakılığa məruz qalaraq deportasiya olunmaları, dəyişdirilən və coğrafi obyektlərə verilən uydurma adlar da əsərdə öz əksini tapmışdır.Kitabdan orta məktəb şagirdləri, ali məktəbin bakalavr, magistr və aspirantura pillələrində təhsil alan tələbələr və müdavimlər, eləcə də ali və orta məktəb müəllimləri dərs vəsaiti kimi istifadə edə bilərlər.

Kitabın içindəkilər: On söz; Giriş; “Kitabi – Dədə Qorqud” dastanında işlənmiş toponimlər; “Kitabi – Dədə qorqud” dastanında işlənmiş şəxs, tayfa və onqon adlarını əks etdirən toponimlər; “Kitabi – Dədə Qorqud” da işlənən bəzi arxaik sözləri əks etdirən toponimlər; Nəticə: Qaynaqlar.

2003

6. Qədim oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları. (toponimləri) / Aslan Bayramov; elmi red. və ön sözün müəl. T. Əhmədov; rəyçilər X.Buludxan; V. İsrailov. – Sumqayıt: “Adiloğlu” nəşriyyatı, 2003. – 234 s.

Kitab qədim Oğuz elinin tarixi coğrafiyası, etnoqrafiyası və dil tarixini əks etdirən toponimlərdən bəhs olunur. Müəllif Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrini hələ vaxtında qarış – qarış gəzmiş, xalqın yaddaşında həm yaşayan, həm də unudulan yer – yurd adlarını toplamış, onların elmi – linqvistik və etimoloji təhlilini vermişdir. Kitabın qiymətli cəhətlərindən biri də odur ki, indiyədək türkologiyada tədqiq obyektı olmayan toponimlər ilk dəfə olaraq elmi – nəzəri baxımdan ərazilərin tarixi coğrafiyası ilə bağlı şəkildə araşdırılır, leksik – semantik, morfoloji və sintaktik xüsusiyyətləri şərh edilir. Müqayisəli surətdə başqa yerlərdə olan oxşar toponimlərin arealları statistik sənədlərlə göstərilir.

Kitabın içindəkilər: 1.Ön söz; 2. Giriş; 3.Oykonimlər. Sadə, elliptik coğrafi nomensiz oykonimlər; 4.Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli oykonimlər; 5. Mikrooykonimlər; 6. Oronimlər, Sadə, elliptik coğrafi nomensiz oronimlər; 7. Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli oronimlər; 8. Mikrooronimlər; 9. Hidronimlər; 10. Sadə, elliptik, coğrafi nomensiz hidronimlər; 11. Mürəkkəb, elliptik coğrafi nomenli hidronimlər; 12. Toponimlər xalq şerində; 13. Toponimlərin paralelləri; 14. Nəticə; 15. Ədəbiyyat; 16. İnformatorlar; 17. Oykonimlər sözlüyü; 18. Oronimlər sözlüyü; 19. Hidronimlər sözlüyü; 20. Etnonimlər sözlüyü; 21. Kitabın 1996-cı il nəşrinə yazılmış rəylər

2007

7. “Kitabi-Dədə Qorqud” toponimləri və Qafqaz arealı: Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi EMŞ –nin “Azərbaycan dili və ədəbiyyatı” bölməsinin 4aprel 2001-ci il tarixli iclasının (protokol №4) və Sumqayıt Dövlət Universitetinin Elmi Şurasının (15 iyul 2007-ci il, protokol № 10) qərarı ilə çap olunur /Aslan Bayramov; elmi red. H. Mirzəyev; rəy. N. Cəfərov; B. Xəlilov.- Bakı: “Nurlan” nəşriyyatı,2007. – 405 s.

Əsərdə “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanındakı toponim, oykonim, oronim və hidronimlərin Qafqazda işlənmə arealı, yaranma və formalaşma xüsusiyyətləri, onların leksik-semantik və qrammatik mənaları geniş aspektdə təhlil olunur, coğrafi obyekt kimi növü göstərilir. Bunlardan başqa, “Kitabi-Dədə Qorqud” da əks olunan onomastik vahidlərdən (antroponim, etnonim, onqon anlayışlı zoonim, titul bildirən sözlər və s.) törənən toponimlər, eləcə də oykonim, oronim və hidronimlərintörənmə yolları həm tarixi linqvistik, həm də

xalqımızın mifik görüşləri və inancları ilə bağlı olaraq tədqiq edilir, yer-yurd adlarının coğrafiyası lokalizə olunur. Müasir dilimiz səviyyəsində köhnəlmiş və dialekt hesab etdiyimiz sözlərin eposda, daha sonra Qafqaz və ona yaxın olan ərazilərin toponimiya, oronimiya və hidronimiyasında mühafizə edildiyi tutarlı dəlillərlə sübut olunur.Qərbi Azərbaycanda, eləcə də, bugünkü Azərbaycan Respublikasının sərhədlərindən kənar qalan Oğuz abidələrinin şəkillərinin və mövzu ilə bağlı xəritələrin kitabın sonunda verilməsi də monoqrafiyanın elmi dəyərini artırır. Bütün bunlar erməni saxtakarlığına qarşı ittiham kimi səslənir.

Kitabın içindəkilər:Ön söz: Giriş: I Fəsil: “Kitabi – Dədə Qorqud”dakı toponimlər və onların Qafqaz arealı: 1.1. Dilin onomastik sistemində toponimlərin yeri, “Dədə Qorqud”dakı toponimlərin özünəməxsus xüsusiyyətləri və Qafqaz arealı; **1.2.** Dastanda işlənən toponimlərin növləri və Qafqaz arealı;**1.3.** Dastanda şəhər, qala, yurd və digər yaşayış məskənlərinin adlarını əks etdirən toponimlər və Qafqaz arealı; **1.4.** Dastanda relyef quruluşunu – landşaftı əks etdirən oronimlər və Qafqaz arealı; **1.5.** Su obyektlərini əks etdirən hidronimlər və Qafqaz arealı; **II Fəsil: “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında işlənən tayfa, şəxs, onqon və totem adları əsasında formalaşan toponimlərin dilxarici aləmlə bağlılığı və onların ümumi xüsusiyyətləri: 2.1.** Tayfa və etnik mənşəli sözlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı; **2.2.** Şəxs, ləqəb və insan anlayışı bildirən antroponimlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı; **2.3.** Titul bildirən sözlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı; **2.4.** Onqon, totem anlayışlı sözlərdən törənən toponimlər, onların Qafqaz arealı və mifoloji xüsusiyyətləri; **2.5.** Şəxs və tayfa adından törənən hidronimlər; **III Fəsil: “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında işlənən, müasir ədəbi dilimiz üçün arxaik və dialekt hesab olunan leksik vahidlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı: 3.1.** Türk-Azərbaycan mənşəli arxaik və dialekt sözlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı; **3.2.** Ərəb və fars mənşəli arxaik sözlərdən törənən toponimlər və Qafqaz arealı; **Nəticə;Ədəbiyyat.**

8. Söz ürəkdən gələndə:(elmi-publisistik və metodik məqalələr) /Aslan Bayramov; red. A. Ağbaba; rəy. R. Oday. – Bakı: “Elm”, 2007. – 384 s.

Kitabda müəllifin coşxaxəli yaradıcılığını əhatə edən elmi, publisistik və metodik məqalələri, müsahibələri, eləcə də onun apardığı

tədqiqatlar və nəşr olunmuş kitabları haqqında dövrü mətbuatda müxtəlif vaxtlarda dərc olunmuş məqalə və rəylər toplanmışdır. Ömrünün altıncı onilliyini yaşayan türkoloq-alimin müxtəlif səpgili yazılarının oxucuların ürəyindən olacağına inanırıq.

Kitabın içindəkilər: **Redaktordan;** **Uzaq-yaxın tariximizin sorağında:** “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları və Ağbaba-Şörəyel zonasının onomastikası; Oxucu narahatlığı; Fito və zootoponimlər; Ağbaba və Şörəyel toponimləri; Uydurmalar haqqında həqiqətlər; Toponimlər mənəvi sərvətimizdir; Əlifba haqqında qeydlər; Əfkarinin bir şeri haqqında; Tarixi yaddaş; Aşıq Ələsgərin şeirlərində anomastik vahidlər; Deportasiya Ağbaba kəndlərindən də yan keçmədi; Naxçıvanda “Dədə Qorqud” ilə səsleşən yer adlarımız; Cənubi Azərbaycandakı oykonimlərin leksik – semantik və sintaktik xüsusiyyətləri; “Kitabi – Dədə Qorqud “la bağlı yer-yurd adlarımız; Corat oykonimi haqqında; Əvəz Mahmud Lələdağın şeirlərində onomastik vahidlər; Gəl, baharım, gəl!; “Xınayaxdı” mərasimi; “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında toy adətləri; “Amasiya” toponimi haqqında; “Şivillər” Tayfa adı haqqında; Hesab nişanlarının tarixindən; “Oğuznamə”, “Kitabi-Dədə Qorqud” və Ağbaba şivəsi; Bəzi onomastik vahidlərin atalar sözləri və məsəllərdə əks olunması; Tarixi hadisələrin onomastik vahidlərlə bayatılarda və aşıq şerində əks olunması; “Qoşqar” oronimi haqqında; “Kitabi – Dədə Qorqud”da təqlidi sözlər; Kırım yarımadası və onun toponomiyası; Gözəldərə faciəsi; Ayamalar, Lağamalar; Ləhcə sözləri; **Dilimiz, ədəbiyyatımız:** Ana dilimizin saflığını qoruyaq; Heydər Əliyev və Azərbaycan dili; Dil - ədəbiyyat dərslərində “Kitabi – Dədə Qorqud”un tədrisinə aid bəzi qeydlər; Humanist tərbiyənin əsas prinsipləri; Metodiki işin kollektiv forması; **Yubileylər:** Milli istiqlal şairi (Əhməd Cavad - 100); Biz yazmasaq (Tofiq Əhmədov – 60); Xalq elçisi və pedaqoq – alim (Həsən Mirzəyev – 75); Qardaş; Alimin işləri yaşayır; Psixoloq alim (Baxış Rzayev – 75); Mənalı ömrün səhifələri (Həsən Sadıqov – 75); Mənalı ömrün işiği (Qəşəm Vəliyev – 40); Düşünən beyinlərin toplantısı; Türkologiyanın banisi (Mirzə Kazımbəy – 200); Mənalı ömrün səhifələri (Ramazan Məmmədov – 60); Arzulardan doğan uğurlar (Prof.Nadir Qəhrəmanov – 60); Şərəfli ömür yolu (Avtandil Ağbaba – 50); Şərəfli ömür yolu (Prof. Məhəmməd Əhmədov – 60); **Müsaibələri:** Su axdığı yerdən bir də axar; Elə başlayaq ki, birinci gündən; Uğurlu olsun; **Ön sözlər və rəylər:** “Palıd və Payız” kitabı

haqqında qeydlər; “Sinəsi dolu nənəm” kitabı haqqında qeydlər; Ağbaba şəhidləri-ağı toplusu; Ön söz; “Ağbaba şəhidləri”; Ömürdən qalan izlər; Uşaq sevincinin poeziyası; Tariximizin açılmamış səhifələri; Sözü tarixi haqqında qiymətli tədqiqat əsəri; “İbtidai sinif üçün lüğət” (Bakı, 1999) kitabına ön söz; Morfologiyaya aid faydalı kitab; M.Şirəliyev və Azərbaycan Türkologiyasının problemləri; Yaddaşımızı təzələyən kitab; Milli adlarımızın tədqiqinə aid maraqlı vəsait; Yaddaşımızı təzələyən kitab; Dahi şəxsiyyətə sonsuz məhəbbət; **Müəllifə ünvanlanan sətirlər:** Sözü gücü; Peşənin vurğunu; Həyata bağlı ömür; Arzun cin olsun; “Qədim Oğuz ellərinin-Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yurd adları; Oğuz ellərinin yaddaşı; Qiymətli tədqiqat; Gərgin əməyin bəhrəsi; Eski Oğuz yurdunun yer adları; Türkoloq -Folklorşünas araşdırmalar sorağında; Tarixin yaddaşından gələn səslər; Qədim oğuz ellərinin toponimlərinə dair maraqlı dilçilik əsəri; Bizi həsrət yaşadır; Qorqudşünaslığa yeni töhfə; Faydalı dərslər vəsaiti; Yeni kitab; Faydalı dərslər vəsaiti; “Qədim oğuz ellərinin yer-yurd adları “ kitabı haqqında qeydlər.

2014

9. Ağbaba şivəsi sözlüyü /Aslan Bayramov; A. Bayramova; elmi red.C. Cəfərov; rəy. A.Ağbaba; Ə. Rüstəmov. -Sumqayıt:”AM965” MMC – nin mətbəsi, 2014. – 280 s.

Kitab Qərbi Azərbaycanın Ağbaba bölgəsi (Amasiya rayonu) kəndlərində 1988-ci ilədək yaşamış Azərbaycan türklərinin şivə xüsusiyyətlərinə aiddir. Bir tədqiqat işi olaraq kitab həm də yaradıcı əməyin məhsuludur. Kitabda Ağbaba bölgəsinin tarixi-coğrafiyası, nahiyə olan vaxtlar (1886), həm də 1988-ci ildəki inzibati - ərazi bölgüsü müqayisə edilir, əhalinin etnik tərkibi, təsərrüfatı və sayı statistik sənədlərlə müqayisə edilərək göstərilir.Daha sonra Ağbaba şivəsinin fonetik, leksik və qrammatik xüsusiyyətləri şərh olunur. Şivə üçün xarakterik olan söz və ifadələrin əlifba sırası ilə lüğəti verilir.Hər bir söz və ifadənin semantik mənası və işlənmə məqamları cümlə modelləri ilə təqdim olunur. Kitabdən filoloq-tələbələr, magistr və doktorantlar, eləcə də müəllimlər faydalana bilərlər.

Kitabın içindəkilər: **Ön söz: Ağbaba mahalının tarixi- coğrafiyası; Lüğət – Ahərfi; Bhərfi ; Çhərfi; C hərfi; D hərfi; E hərfi;Əhərfi;Fhərfi; G hərfi;Xhərfi;Jhərfi; K hərfi; Q hərfi; L hərfi; M hərfi; N hərfi; O**

hərfi; P hərfi; R hərfi; S hərfi; Ş hərfi; T hərfi; U hərfi; Ü hərfi; V hərfi; Y hərfi; Z hərfi; Frazoloji ifadə və deyimlər; Ayamalar – lağamalar; Ədəbiyyat; Bəzi işarələrin açıqlanması; Şərti ixtisarlər; İnformatorlar.

2015

10. Azərbaycan onomastikası / Aslan Bayramov; elmi red. prof. H. Mirzəyev; Rəy. prof. C. Cəfərov; dos. V. İsrailov. – Bakı. “AM965” MMC – nin mətbəsi, 2015. – 319 s.

Kitabda onomastika anlayışı, onomastik metod, onomastik vahidlərin quruluşu, onomastik terminlər, qadın və kişi adlarının mənə növləri və mənşəyi, ləqəb, titul və təxəllüslərin onomastik sistemdə yeri və s. məsələlər şərh olunur. Bunlardan başqa, Azərbaycan toponimiyasında əks olunan oykonim, oronim və hidronimlərin linqvistik xüsusiyyətləri göstərilir və Türkiyə, Krım, Borçalı (Gürcüstan), Türkmənistan, Cənubi Azərbaycan (İran) və digər ölkələrdəki paralelləri müqayisə edilir. Bununla belə ktematonim, zoonim, fitonim və kosmonimlərin növləri və digər xüsusiyyətləri, onomastik vahidlərin üslubi – poetik imkanları, Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş etnoqrafik və onomastik leksik vahidlərin geniş işlənmə səbəbləri və s. nümunələrlə təqdim olunur.

Kitabın içindəkilər: **Ön söz: I fəsil. Onomastika:** onun problemləri, yarımsöbələri və digər elmlərlə əlaqəsi: **1.1.** Onomastikanın problemləri; **1.2.** Onomastikanın yarımsöbələri; **1.3.** Onomastik metodlar **1.4.** Sistemləşdirilmiş onomastik terminlər; **1.5.** Onomastik terminlərin qısa sözlüyü; **1.6.** Onomastik vahidlərin digər elmlərlə əlaqəsi; **1.7.** Onomastik vahidlərin əmələgəlmə yolları; **II Fəsil. Antropo nimplər:** onların əmələgəlmə üsulları, quruluşu və mənşəyi: **2.1.** Antropo nimplər; **2.2.** Azərbaycan şəxs adlarının leksik-semantik mənaları; **2.3.** Azərbaycan şəxs adlarının quruluşu; **2.4.** Şəxs adlarının mənşəyi və iza hı. Kişi adları; **2.5.** Qadın adları; **2.6.** Türk xalqlarının onomastikasın da şəxs adları; **2.7.** Ata adları; **2.8.** Köməkçi adlar; **2.9.** Ləqəblər; **2.10.** Titullar **2.11.** Təxəllüslər; **2.12.** Soyadlar; **2.13.** Etnonimplər; **III Fəsil. Toponimplər:** oykonim, oronim və hidronimplər: **3.1.** Oykonimplər; **3.2.** Azərbaycan Respublikasındakı oykonimlərin linqvistik xüsusiyyətləri; **3.3.** Azərbaycan Respublikası ərazisində mövcud olan oykonimlərin digər yerlərdəki arealları; **3.4.** Qərbi Azərbaycanın oykonimləri; **3.5.** Qərbi Azərbaycandakı oykonimlərin leksik-semantik xüsusiyyətləri; **3.6.** Qərbi Azərbaycanda mövcud olmuş oykonimlərin qrammatik xüsusiyyətləri;

3.7. Qərbi Azərbaycandakı oykonimlərin türk ellərindəki paralelləri; **3.8.** ”Kitabi-Dədə Qorqud”un onomastikası: toponimplər; **3.9.** Krımın oykonimləri; **3.10.** Cənubi Azərbaycan oykonimləri; **3.11.** Türkiyənin Qars vilayətinin oykonimləri; **3.12.** Qars vilayəti oykonimlərinin leksik-semantik xüsusiyyətləri; **3.13.** Qars vilayəti oykonimlərinin qrammatik xüsusiyyətləri; **3.14.** Gürcüstanın türkmənşəli oykonimləri; **3.15.** Türkmənistanın oykonimlərinin arealı; **3.16.** Oronimplər; **3.17.** Hidronimplər; **3.18.** Qafqazda qara, ağ, göy, sarı və qızıl komponentli toponim və hidronimlərin türk ellərindəki paralelləri; **3.19.** Urbanonimplər; **3.20.** Drinanonimplər; **3.21.** Xoronimplər; **IV Fəsil. Ktematonim, zoonim.** Fitonim və kosmonimplər: **4.1.** Ktematonimplər; **4.1.1.** Xrematonimplər; **4.1.2.** Xrononimplər; **4.1.3.** İdeonimplər; **4.2.** Zoonimplər; **4.3.** Kosmonimplər; **4.4.** Fitonimplər; **V Fəsil. Onomastik** vahidlərin üslubi - poetik imkanları və Azərbaycan türk dilindən erməni dilinə keçmiş etnoqrafik və onomastik leksik vahidlər: **5.1.** Onomastik vahidlərin üslubi - poetik imkanları; **5.2.** Onomastik vahidlər atalar sözü və məsələrdə; **5.3.** Onomastik vahidlər yazılı bədii ədəbiyyatda; **5.4.** Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş etnoqrafik və onomastik leksik vahidlər; **5.4.1.** Erməni dilində işlənən etnoqrafik Azərbaycan sözləri və onların leksik-semantik mənə növləri; **5.4.2.** Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş atalar sözü və məsələlər; **5.4.3.** Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş soyadlar; **5.4.4.** Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş şəxs adları; **VI Fəsil. Onomastikaya** aid bəzi məsələlər. **6.1.** Onomastik vahidlərin seçilib qeydə alındığı yazılı mənbələr; **6.2.** Onomastik vahidləri toplamaq üçün sual və tapşırıqlar; **6.3.** Antroponimplərə dair; **6.4.** Etnonimplərə dair; **6.5.** Toponimplərə dair; **6.6.** Hidronimplərə dair; **6.7.** Zoonimplərə dair; **6.8.** Kosmonimplərə dair; **6.9.** Ktematonimplər; **6.10.** Anket üsulu ilə onomastik vahidlərin toplanması qaydası; **6.11.** İnformatorlarla iş; **Nəticə; Ədəbiyyat.**

11. Tarixi faciələrimiz: Deportasiya, repressiya və soyqırımı / Aslan Bayramov; red. A. Ağbaba; rəy. H. Sadıqov; N. Mustafa. - Bakı: “AM965” MMC-nin mətbəsi, 2015. – 416 s.

Kitabda Azərbaycanşünaslığın əsas tədqiqat sahələrindən biri olan deportasiya, repressiya və soyqırımı tariximiz əks olunur. Burada Rusiya dövlətinin Cənubi Qafqaz və Anadolu siyasəti, İrəvan, Naxçıvan xanlıqlarının Rusiya tərəfindən işğalı, 25 min gəlmə erməninin olduğu İrəvan xanlığı ərazisində ermənisiz “Erməni

vilayəti” nin yaradılması və s. Məsələlər göstərilir. Bununla belə, rus, ingilis və fransız silahı və əsgər forması ilə təchiz olunan ermənilərin Anadolu və Cənubi Qafqazda türk və azərbaycanlılara qarşı törətdikləri saysız - hesabsız qətləmlər, azərbaycanlıların demoqrafik vəziyyəti, onların məhvinə yönəldilmiş soyqırımları, köçürmə və sürgünlər şərh edilir. Xüsusilə ermənilərin Cənubi Qafqaza haradan və neçənci illərdə gəlmələri erməni mənbələrindən götürülmüş sənədlərlə əsaslandırılır. Bununla belə, Qərbi Azərbaycanda yer yaddaşının – yer -yurd adlarının da soyqırımına məruz qalması faktlarla təqdim olunur. Kitabda verilən statistik cədvəllər əsrin məzmununu tamamlayır.

Kitabın içindəkilər: Giriş; I Fəsil: 1801 – 1830 -cu illərdə Qərbi Azərbaycandan azəri türklərinin deportasiyası, soyqırımı və ermənisiz “Erməni vilayəti “ nin yaradılması ; **II Fəsil:** 1905 -1907 , 1914 -1920 -ci illərin qanlı faciələri; **III Fəsil:** Köçürmə siyasəti və onun acı nəticələri (1948 -1953) ; **IV Fəsil:** 1988 -ci ildən başlayan erməni terroru və vandalizminin sonuncu mərhələsi ; **V Fəsil:** Mənəvi soyqırımına məruz qalan yer -yurd adlarımız (1935 - 1991) ; **Nəticə; Ədəbiyyat; Məşhurların ermənilər haqqında dedikləri.**

2016

12. Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti /Aslan Bayramov; Ə. Rüstəmli; red.B.Xəlilov; rəyçilər C. Cəfərov; Y. Aslanov. – Sumqayıt: “Zəka Print” mətbəəsi, 2016. – 360s.

Kitabın içindəkilər: Azərbaycan Respublikasında Dövlət Dili haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu; Giriş; I Fəsil. Nitq mədəniyyəti anlayışı və onun gigər elmlərlə əlaqəsi: I. Nitq mədəniyyətinin digər elmlərlə əlaqəsi; II. Fəsil. Natiqlik sənəti: 2.1. Yunan natiqlik məktəbi; 2.2. Roma natiqlik məktəbi; 2.3. Renessans dövründə natiqlik sənəti; 2.4. Azərbaycanda natiqlik sənəti; 2.5. Heydər Əliyevin natiqlik sənəti; III Fəsil. Mədəni nitqin cəmiyyətdə rolu və növləri: 3.1. Mədəni nitq və cəmiyyət; 3.2. Natiqlik sənətinin növləri; IV Fəsil: 4.1. Dil mədəniyyəti və nitq mədəniyyəti; 4.2. Mədəni nitqə verilən tələblər; V Fəsil. Dil və Nitq: 5.1. Dil haqqında ümumi məlumat; 5.2. Dilin funksiyası; 5.3. Dil və nitqin vəhdəti; 5.4. Nitqin milli səciyyəliyi; VI Fəsil. Nitqin növləri: 6.1. Şifahi və yazılı nitq; 6.2. Monoloji nitq; 6.3. Dioloji nitq; 6.4. Zahir və daxili nitq; 6.5. Təşkil olunmuş və olunmamış nitq; VII Fəsil. Ədəbi dilin norma

32

lar sistemi: 7.1. Müasir Azərbaycan ədəbi dilinin normaları; **7.1.1.** Fonetik normalar; **7.1.2.** Orfoepiyanın əsas prinsipləri; **7.1.3.** Saitlərin tələffüzü; **7.1.4.** Samitlərin tələffüzü; **7.1.5.** Şəkilçilərin tələffüzü; **7.2.1.** Qoşmaların tələffüzü; **7.2.2.** Alınma sözlərin tələffüzü; **7.3.** Orfoqrafik normaları; **7.4.** Orfoqrafiya qaydaları; **7.5.** Leksik - semantik normalar; **7.6.** Qrammatik normalar; **VIII Fəsil. Üslubiyyat. Üslubiyyatın predmeti, məqsədi və vəzifələri: 8.1.** Üslub; **8.2.** Dil və nitq üslubları; **8.3.** Üslubi normalar; **8.4.** Metod və üslub; **8.5.** Nitqdə üslubi artıqlıq və ya çatışmazlıq; **8.6.** Üslubi fonetika; **8.7.** Üslubi leksika; **8.8.** Leksik - semantik söz qruplarının üslubi imkanları; **8.9.** Üslubi frazeologiya; **8.10.** Üslubi onomastika; **8.11.** Üslubi Morfolojiya; **8.12.** Üslubi sintaksis; **IX Fəsil. Azərbaycan dilinin funksional üslubu: 9.1.** Funksional üslubun növləri; **9.1.1.** Bədii üslub; **9.1.2.** Sözüün poetik funksiyası; **9.1.3.** Bədii təsvir və ifadə vasitələri; **9.2.** Publisistik üslub; **9.3.** Elmi üslub; **9.4.** Məişət üslubu; **9.5.** Rəsmi - işgüzar üslub; **9.6.** Əməli Yazı nümunələri; **Ədəbiyyat; Əlavə: Sərbəst iş mövzuları.**

2017

13. Oğuz elinin söz çələngi: Ağbaba folkloru / toplayıb tərtib edən və məqalələrin müəllifi prof. Aslan Bayramov; elmi red. R. Əsgər; rəy. B. Xəlilov; A. Ağbaba. – Bakı: Zəka Print MMC, 2017. – 568 s. *Kitabda Qərbi Azərbaycanın Ağbaba bölgəsində (Amasiya rayonu) 1989-cu ilədək mövcud olmuş və Azərbaycan türkləri yaşamış 22 kəndindən, eləcə də ağbabalı qaçqınlardan müxtəlif dövrlərdə toplanmış Azərbaycan folkloru örnəkləri (bayatı, ağı, əmək və mərasim nəğmələri və s.) təqdim olunur. Lirik folklor örnəkləri ilə yanaşı, alqış, qarğıış, lətifə, xalq deyimləri, əfsanə və rəvayətlər, qaravəlli və nağıllar, şivə sözləri və tayfa adları, uşaq folkloru nümunələri, eləcə də digər etnoqrafik məzmunlu məlumatlar öz əksini tapmışdır. Bununla belə burada təqdim olunan folklor örnəklərinin özünəməxsus, regional xüsusiyyətləri barədə də elmi -nəzəri fikirlər nəzərə çatdırılır.*

Kitabın içindəkilər: Ağbaba həsrətli insan; Elimiz - elatımız: 1. Elat bayatıları: a) Qəriblik bayatıları; b) Qaçqın bayatıları; c) Üzərlik bayatıları; ç) Acıtmalar; d) Ağılar; **2. Əmək nəğmələri:** a) Xana bayatıları; b) Holavarlar; c) Sayaçı sözlər; ç) Eydirmələr; **3. Nanayvə halay mahnıları: 4. Tapmaca və yanılmaclar:** a) Tapmacalar; b) Yanılmaclar; **5. Sazım, sözüm:** Həsən Şirəkli;

33

Şörəyelli Əfkari; Xəstə Həsən; Çıldır Aşıq Şenlik; Aşıq Qulu; Güllübulaqlı Aşıq Nəsim; Aşıq Qəmbər; Aşıq Məhəmməd; Çorlu Məhəmməd; Aşıq Heydər; Aşıq Məhər; Aşıq İsgəndər Ağbabalı; Aşıq Aydın Rza; Aşıq Faxfur Ağbabalı; Aşıq Paşa Göydaşlı; Aşıq Qəhrəman; Aşıq Məhərrəm; Aşıq Abbasqulu; **6. Aşıq rəvayətləri:** Aşıq Ələsgərin Şörəyeli səfəri; Aşıq Ələsgərlə Aşıq Şenliyin görüşü; Aşıq Qəmbərin söylədikləri; Yetim Ləvəndin Aşıq Heydərle görüşməyi; Hacı Abbasoğlu Mahmud ağa Xospiyada; Aşıq Heydər pəhləvan Heydərle görüşməsi; Ağbaba ellərinin Qars köçü; **7. Rəvayət və əfsanələr:** a) Toponimik rəvayətlər; b) Rəvayətlər; c) Mifoloji rəvayətlər; ç) Əfsanələr d) Qaçaq haqqında rəvayətlər; **8. Atalar sözləri və deyimləri:** a) Atalar sözü; b) Xalq deyimləri; **9. Ayamalar, tayfa adları və şivə sözləri:** a) Ayamalar; b) Tayfa adları; c) Şivə sözləri; **10. Ovsun, inanc, dua, sınaq, türkəçarə və yuxu yozmaları:** a) Ofsunlar; b) Xeyir - dualar; c) Sınamalar, inanclar; ç) Türkəçarələr; d) Xalq təbabəti; e) Yuxuyozmalar; **11. Alqışlar, qarğışlar və andlar:** a) Alqışlar; b) Qarğışlar; c) Andlar; **12. Qaravəlli; Nağıl və lətifələr:** a) Qaravəllilər; b) Nağıllar; c) Lətifələr; **12. Mərasim folkloru:** a) Qodu - qodu nəğmələri; b) Yağış gətirən nəğmələr; c) Doluqaytaran nəğmələr; ç) Günəşi arzulayan nəğmələr; d) Külək gətirən nəğmələr; e) Quşqovma; Çillələr; Çillə kəsmək; Xıdır Elləz mərasimi; Qurdoğlunun boranı; Boz ay; Xərc – borc; Yazla yayın təhri; Camışqıran; Novruz bayramı; Nişantaxma və toy mərasimi; Xınayaxdı mərasimi; Dəfn mərasimi; Məhərrəmlik mərasimi; Kirvəlik mərasimi; **14. Uşaq folkloru:** a) Sanamalar; b) Oxşamalar; c) Laylalar; ç) Uşaq nağılları; Şələquyruq; Tülkünün oğurluğu; d) Uşaq oyunları; e) Uşaq deyimləri

15. El şairləri: Şair Vəli; Axund Mirzə İsmayıl; Əbülfət Yusif oğlu; Baxşəli Əsgərov; Bəxtiyar Xəlilov; Aslan Bayramov; Xurşud Məmmədov; Avtəndil Ağbaba; Qəmkeş Adil; Bayramov Əmrax; Abbasqulu Əmirov; Sultan Orucoğlu; Usta Nağı; Nəcəfov Nurəddin; Məcnun Ağbabalı; **16. Ağbabada olan bəzi etnoqrafik etüdlər:** a) Yemək və ərzaq adları: Əriştə kəsmək; Bulqur qaynatmaq; Yarma dolması; Qaz əti qovurması; Çəçil çəkmək; Qurut hazırlamaq; Kələcoş hazırlamaq; Pişi bişirmək; Həlisə hazırlamaq; Lalanqa bişirmək; Qımı turşusu hazırlamaq; Bəzir yağı hazırlamaq; Çəkmə bişirmək; b) Bəzi adətlər: Xəp etmək gələniyi; Həsir toxumaq; Enək vurmaq; Təzək və kərmə hazırlamaq; **17. Folklor materiallarının dili haqqında:**

Azərbaycan folkloru örnəklərində dialekt və şivə sözləri; Geyim və bəzək adlarının bayatılarda əks olunması; Cənubi Azərbaycan folklor mühitində lirik janrların bəzi xüsusiyyətləri; Aşıq İsgəndər Ağbabalının şeirlərində söz qrupları; Aşıq Nəsimin şeirlərinin leksikası; Apardı sellər Saranımahnısının coğrafiyası; Ozan -aşiq şeirində təsəvvüf; **18. Folklor nümunələrini söyləyənlər haqqında məlumat:** Atam -anam haqqında bir neçə söz; **Əlavələr.**

2019

14. Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ: Dərslük (Azərbaycan təhsilinin flaqmanı Sumqayıt şəhərinin 70 illik yubleyinə həsr edilir) / Aslan Bayramov; Ə. Rüstəmov; elmi red. B.Xəlilov; rəyçilər . M. Hüseynov, C. Cəfərov, B.Eminli. – Bakı. Elm və təhsil, 2019. – 584 s.

Dərslük 050201 – Filologiya (Azərbaycan dili və ədəbiyyatı) ixtisasının tədris olunan Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ fənninin proqramı əsasında tərtib olunmuşdur.

Dərslükdə müasir Azərbaycan dilinin bölmələri üzrə elmi - nəzəri məlumatlar, test tapşırıqları və qrammatik çalışmalar verilməmişdir. Hər bölmənin sonunda qrammatik təhlil qaydaları nümunələri təqdim edilmişdir.

Dərslük abituriyentlər, hazırlıq kursunun müdavimləri, müəllimlər və geniş oxucu kütləsi üçün də faydalı ola bilər.

Kitabın içindəkilər: Müəllifdən: Giriş: Fonetika: Sait və samitlər; Fonetik qanun və hadisələri; Qoşasaitli və qoşasamitli sözlərin yazılışı; Heca. Hecanın növləri; Sözlün sətirdən - sətərə keçirilməsi; Vurğu. Vurğunun növləri; Əlifba; Azərbaycan dilinin orfoqrafiyası; Azərbaycan dilinin orfoepiyası; Fonetik təhlilin aparılma qaydaları; **Leksika:** Sözlün mənası; Forma və məzmununa görə fərqlənən söz qrupları; Omonimlər; Sinonimlər; Antonimlər; Azərbaycan dili sözlərinin mənşəyi; Əsl azərbaycan və alınma sözlər; İşlənmə dairəsinə görə fərqlənən söz qrupları; Dialekt və şivə sözlər; Terminlər və onların növləri; Köhnəlmiş sözlər (tarixizm və arxaizmlər); Nealogizmlər; Varvarizmlər və vulqarizmlər; Ekzotik sözlər; Aqro və jarqo sözlər; Frazoloji birləşmələr; Leksikoqrafiya (lüğətçilik) Leksik təhlilin aparılması qaydaları; Derivatologiya; Sözlün tərkibi; Leksik və qrammatik şəkilçilər; Sözlün quruluşca növləri; Mürəkkəb sözlərin əmələ gəlməsi və onların yazılışı; Şəkilçilərin yazılışı; Sözlün başlanğıc forması; Sözlün tərkibinə görə təhlil qaydaları; **Morfologiya:** Nitq hissələri; Əsas nitq hissələri. İsim; Sadə, düzəltmə və mürəkkəb isimlərin əmələ gəlməsi və yazılışı; Ümumi və xüsusi isimlər; Mürəkkəb adların yazılışı və ixtisarı; İsimlərdə kəmiyyət kateqoriyası barədə; İsimlərdə məsuliyyət kateqoriyası; İsimlərdə hal kateqoriyası; İsimlərdə

xəbərlik kateqoriyası; Sifət. Sifətin quruluşca növləri; Düzəltmə sifətin əmələ gəlmə yolları; Mürəkkəb sifətlərin əmələ gəlmə yolları; Sifətin dərəcələri; Sifətin işlənməsi; Say. Sayın quruluşca növləri; Sayın mənaca növləri; Əvəzlilik; Əvəzliliklərin mənə növləri; Əvəzliyin təhlil qaydaları; Feil. Feilin lüğəti mənə növləri; Feilin quruluşca növləri; Təsdiq və inkar feillər; Təsirli və təsirsiz feillər; Feilin qrammatik mənə növləri; Feilin təsriflənən (dəyişən) növləri; Əmr forması; Feilin xəbər forması; Feilin arzu forması; Feilin vacib forması; Feilin şərt forması; Feilin davam forması; Feilin bacarıq tərzii; Feilin (təsriflənməyən) formaları. Məsdər; Feili sifət; Feili bağlama; Feilin morfoloji təhlil qaydaları; Zərf. Zərfin quruluşca növləri; Zərfin mənaca növləri; Zərfin morfoloji təhlil qaydaları; Köməkçi nitq hissələri. Qoşma; Qoşmanın mənə növləri və yazılışı; Bağlayıcı. Tabesizlik bağlayıcılarının mənə növləri; Tabelilik bağlayıcılarının mənə növləri; Bağlayıcıların quruluşu, orfoqrafiyası və fərqləndirilməsi; Modal sözlər. Modal sözlərin mənaca növləri, quruluşu və orfoqrafiyası; Nida. Nidaların mənaca növləri, quruluşu və orfoqrafiyası; Təqlidi sözlər; Qeyri - müəyyən nitq hissələri; **Sintaksis:** Sintaktik əlaqələr və onların növləri; Söz birləşməsi və onların növləri; İsmi birləşmələr; Feli birləşmələr; Cümlə, Üzvlənən və üzvlənməyən cümlələr; Məqsəd və intonasiyaya görə cümlələrin növləri; Cümlə birləşməli və tək cümləli cümlələr; Cümlə üzvləri. Baş üzvlər - Mübtəda; Xəbər. Feili və ismi xəbərlər; İkinci dərəcəli üzvlər. Tamamlıq; Vasitəli və vasitəsiz tamamlıqlar; Tamamlığın quruluşca növləri; Təyin. Təyinin ifadə vasitələri və quruluşca növləri; Zərflilik. Zərfliyin mənaca növləri; Zərfliyin quruluşca növləri; Cümlə üzvlərinin sırası; Tabesiz mürəkkəb cümlələr; Tabeli mürəkkəb cümlələr; Budaq cümləni baş cümləyə bağlayan vasitələr; Mübtəda budaq cümləsi; Xəbər budaq cümləsi; Tamamlıq budaq cümləsi; Təyin budaq cümləsi; Zərflilik budaq cümləsi; Qarşılaşdırma budaq cümləsi; Nəticə budaq cümləsi; Qoşulma budaq cümləsi; Mürəkkəb cümlənin sintaksisi; Azərbaycan dilinin üslubları; Mətn sintaksisi.

2020

15. Azərbaycan dilinin Ağbaba şivəsi. Dərs vəsaiti /Aslan.Bayramov; A.Bayramova; elmi red. C.Cəfərov; rəyçilər; B.Xəlilov ; Ə. Rüstəmov; K. Həsənquliyeva; B.Eminli. - Bakı. "Elm və təhsil", 2020. – 628 s.

Dərs vəsaitində Ağbaba şivəsinin fonetik, leksik və qrammatik xüsusiyyətləri, həmin şivədə işlənən söz və ifadələrin lüğəti təqdim olunur. Qədim abidələrdə işlənən sözlərin Ağbaba şivəsində işlənən sözlərlə, həm də qohum türk dillərinin materialları ilə tarixi - linqvistik müstəvidə müqayisə edilərək şərh edilir. Ağbabanın tarixi coğrafiyası, ləqəblər, lüğətdəki "A" və "N" hərfləri ilə başlanan söz və ifadələri prof. A. Ə.Bayramov, Ağbaba şivəsinin fonetik, leksik və

qrammatik xüsusiyyətlərinin, lüğətdəki "O" və "Z" hərfləri ilə başlanan söz və ifadələri isə...f. ü f. d., baş müəllim A.A. Bayramova hazırlamışdır.

Kitabın içindəkilər: Ön söz: I fəsil: Ağbaba bölgəsinin tarixi - linqvistik coğrafiyası və Ağbaba şivəsinin Azərbaycan dili dialekt və şivələri sırasında yeri: **1.1.** Tarixi - linqvistik coğrafiyanın milli - məhəlli səciyyəsi; **1.2.** Dialektoloji araşdırmaların dilçilikdə mövqeyi; **II fəsil:** Ağbaba şivəsinin fonetik xüsusiyyətləri: **2.1.** Sait səslər və onların variantları; **2.2.** Sait əvəzlənmələri; **2.3.** Samit səslər və onların əvəzlənməsi; 2.4. Samitlərin əvəzlənmələri; 2.5. Söz köklərində samit qoşalaşmalar; 2.6. Diftonqlar və vurğu; 2.7. Ağbaba şivəsində fonetik hadisələr; 2.7.1. Ahəng qanunu; 2.7.2. Uyuşma (assimilyasiya); 2.7.3. Səs fərqlənməsi (dissimilyasiya); 2.7.4. Səs artımı (proteza); 2.7.5. Səs düşümü (eliziya); 2.7.6. Yerdəyişmə (metateza); 2.8. Karlaşma, cingilti və novlaşma; **III fəsil:** Ağbaba şivəsinin leksik xüsusiyyətləri: 3.1. Dialekt və şivə leksikasının bəzi məsələləri; 3.2. Şivə leksikasının tərkibi; 3.3. Forma və məzmununa görə fərqlənən söz qrupları; 3.4. Tarixi - ədəbi mənbələrdə işlənən bəzi sözlərin Ağbaba şivəsində izləri; 3.4.1. Mahmud Kaşqarının "Divani lüğət - it türk" əsəri və Ağbaba şivəsi; 3.4.2. "Oğuznamə", "Kitabi-Dədə Qorqud" və Ağbaba şivəsi; 3.4.3. Seyid Əhməd Cəmaləddin ibn Mühənnəm "Hilyətül - lisan və həlbətül - lisan" (İnsanın bəzəyi və dilin sahəsi) əsəri və Ağbaba şivəsi; **IV fəsil:** Ağbaba şivəsinin morfoloji xüsusiyyətləri 4.1. Morfologiyaya aid bəzi məsələlər; 4.2. İsim və onun quruluşu; 4.3. İsmi kəmiyyət və hal kateqoriyaları; 4.4. İsmi mənsubiyyət və xəbərlik kateqoriyalar; 4.5. Sifət, onun quruluşu, mənə növləri və dərəcələri; 4.6. Say və onun mənə növləri; 4.7. Əvəzlilik və onun mənə növləri; 4.8. Fel və onun quruluşu; 4.9. Feilin şəkilləri; 4.10. Feilin inkarlıq kateqoriyası; 4.11. Məsdər, feili bağlama və feili sifət; 4.12. Zərf, zərfin quruluşu və mənə növləri; 4.13. Köməkçi nitq hissələri; **V fəsil:** Ağbaba şivəsinin sintaktik xüsusiyyətləri: 5.1. Sintaksisə aid bəzi məsələlər; 5.2. Sintaktik əlaqələr; 5.3. Söz birləşmələri; 5.4. Sadə cümlə və onun növləri; 5.5. Şəxsi və qeyri müəyyən şəxslilik cümlələr; 5.6. Cümlə üzvləri; 5.7. Cümlədə sözlərin sırası; 5.8. Mürəkkəb cümlə; 5.9. Ağbaba şivəsində qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər; Nəticə; İstifadə edilmiş ədəbiyyat; İnformatorlar; Dialektoloji folklor örnəkləri; Transkrip işarələri; Kənd adlarının ixtisarı; Lüğət; Frazoloji ifadələr və deyimlər.

Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı, rəy verdiyi**kitablar****1998**

16. Ağbaba, A. Ağbaba şəhidləri / Avtandil Ağbaba; red.İ.Türkay; rəyçilər: H.Mirzəyev; B.Xəlilov; ön söz Aslan Bayramov. - Bakı: “Ağrıdağ” nəşriyyatı, 1998. – 360 s.

17. Lələdağ, Ə.M. Ömürdən qalan izlər / Əvəz Mahmud Lələdağ; red. T.Tofiq qızı; rəy. A.Ağbaba; ön söz Aslan Bayramov. – Bakı: “Təhsil”, 1998. – 156 s.

1999

18. Lələdağ, Ə.M. Ağ dovşanın nağılı / Əvəz Mahmud Lələdağ; red. A.Ağbaba; ön söz Aslan Bayramov. – Bakı: “Sumqayıt nəşriyyatı”, 1999. – 90 s.

19. Lələdağ, Ə. M. Ömürdən səhifələr/ Əvəz Mahmud Lələdağ ; ön söz Aslan Bayramov.- Bakı, 1999.

2001

20. Qaçaq Səfo /Toplayıb tərt. etdi: Alı Səfolu; elmi red H. Mirzəyev; rəyçilər: Aslan Bayramov; M. Həkimov.- Bakı: Adiloğlu, 2001.-202 s.

2002

21. Lələdağ, Ə. M. Yaddan çıxmaz günlərim. Povest və oçerklər / Əvəz Mahmud Lələdağ; ön sözün müəl. A.Ağbaba; red. Aslan Bayramov. Bakı: “Təfəkkür” NPM, 2002. – 304 s.

2003

22. Bəşirov, R. Palıd və payız /R.Bəşirov; ön söz müəl. Aslan Bayramov. - Bakı, 2003

23. Lələdağ, Ə. M. Bizi deyib gəlmə, Mirzə: Publisistik məqalələr, rəylər və pyeslər / Əvəz Mahmud Lələdağ; red. Aslan Bayramov. – Bakı: “Təfəkkür” NPM, 2003. – 332 s.

24. Mirzəyev, H. Dərələyəz mahalının toponimləri və şivə sözləri / Həsən Mirzəyev; elmi red. B. Xəlilov; Aslan Bayramov; rəyçilər: C.Cəfərov; İ.Bayramov. – Bakı: “Ağrıdağ” nəşriyyatı, 2003. –360 s. *Kitabda Qədim Oğuz yurdu olan Dərələyəz mahalının toponimləri ilk dəfə olaraq tarixi-linqvistik aspektdə araşdırılır. Ərazinin toponimlərinin yaranma və formalaşma yolları faktlar əsasında izah edilir.*

2004

25. Mirzəyev, H. Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalı / Həsən Mirzəyev; red.B.Budaqov; N.Cəfərov; S.Məmmədov; B.Xəlilov; İ.Məmmədov; məs. M.Nemət; Y.Mahmudov; rəyçilər: C.Cəfərov; R. Əliyev; İ.Bayramov; Aslan Bayramov. – Bakı: “Elm”, 2004. – 856 s.

26. Səfolu, A. (Aliyev), Alıqızı, A. Sazlı-sözlü Dərələyəz/ Alı Səfolu (Aliyev), Afiqə Alıqızı; ön söz. Aslan Bayramov.-Bakı: “Nurlan” 2004

2006

27. Xəlilov, B. Türkologiyaya giriş : Dərslik / Buludxan Xəlilov; red. N. Cəfərov; rəyçilər. Aslan Bayramov; Vilayət Əliyev.- Bakı: Nurlan, 2006.- 384 s.

28. Mirzəyev, H. Azərbaycan toponimləri və şivə sözləri. 3 – cü kitab. / Həsən Mirzəyev; elmi red. Q. Kazımov; F. Cəlilov; B. Xəlilov; Ə. Ələkbərli; rəyçilər: Q.Məşədiyev; İ. Bayramov; Aslan Bayramov. – Bakı: “Elm”, 2006. – 536 s.

2007

29. Ağbaba, A. Folklorumuz və taleyimiz (Ağbaba – Şorəyel folklor örnəkləri əsasında) / Avtandil Ağbaba; elmi red. və ön söz Q. Namazov; rəyçilər: İ. Abbaslı; Aslan Bayramov; N.Hüseynova. – Bakı: “Nurlan” , 2007. – 192 s.

30. Lələdağ, Ə. M. Ümumbəşəri bəla: ”Erməni xəstəliyi” /Əvəz Mahmud Lələdağ; red. A.Ağbaba; ön söz A. Baxşəliyev, Aslan Bayramov – Bakı: “Nurlan”, 2007. – 208s.

2009

31. Ağbaba, A. Durnam, gedər olsan bizim ellərə (Ağbaba-Çıldır aşıqlarının poeziyasında soyqırımı və deportasiya) /Avtandil Ağbaba; elmi red.İ. Abbasov; rəy.Aslan Bayramov.-Bakı: Qanun, 2009.-64 s.

2010

32. Mirzəyev, H. Deyilən söz yadigardır / Həsən Mirzəyev; elmi red. T.Hacıyev; İ. Bayramov; rəyçilər:C.Cəfərov; Aslan Bayramov; Ə.Ələkbərli. – 13 – cü cild, Bakı: “Elm”,2010. – 654 s.

33. Rüstəmli, Ə. Zəngəzurun türk mənşəli yer-yurd adları (toponimiyası) / Əzəmət Rüstəmli; elmi red. A. Qurbanov; rəyçilər. Aslan Bayramov; V. Əliyev; Ə. Tarverdi.- Bakı: “Elm”, 2010.- 204 s.

2013

34. Xəlilov, B. Türkologiyaya giriş (Elektron resurslar): Dərslik / Buludxan Xəlilov; red. N. Cəfərov; rəyçilər. Aslan Bayramov; Vilayət Əliyev.- Bakı: “Bakı Çap Evi” nəşriyyatı, 2013.- 384 s.

2014

35. Sərbəst və ədəbi əsərlər üzrə inşalar toplusu / tərtibçilər: Aslan Bayramov; A. Avtandil; red. X. Məmmədov . – Bakı: “Ləman Nəşriyyat Poliqrafiya” MMC, 2014. – 618s.

2015

36. Xəlilov, B. Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası/ Buludxan Xəlilov; elmi red.Aslan Bayramov; rəyçilər H. Mirzəyev; H. Balıyev; İ. Məmmədli. – Bakı: “Zərdabi LTD” nəşriyyatı, 2015. – 444s.

2016

37. Rüstəmli, Ə. Zəngəzurun toponimləri - tarixin izi / Əzəmət Rüstəmli; elmi red. Aslan Bayramov; rəyçilər. C. Cəfərov; İ. Kazımov.- Bakı: “Zəka Print” MMC-nin mətbəəsi, 2016.-444 s.

2017

38. Xəlilzadə, B. Ağbaba nəğmələri: şeirlər və poemalar / Bəxtiyar Xəlilzadə; ön söz Aslan Bayramov.- Bakı: 2017.- 140 s.

39. İbayev, N. Mahmud Kaşğarının “Divani lüğət-it-türk” əsərində etnoqrafik leksika (Çağdaş Azərbaycan ədəbi dili ilə müqayisədə): / Nemət İbayev; elmi red. B. Xəlilov; rəyçilər A. Bayramov; C. Cəfərov.-Sumqayıt: Redaksiya və nəşr işləri şöbəsi, 2017.- 99 s.

2019

40. Quliyeva, Ş. Görkəmli şəxsiyyətlər folklor haqqında. Dərs vəsaiti / Şeyda Quliyeva; elmi red və ön söz Aslan Bayramov; rəyçilər M. Allahmanlı; A.Hüseynova. - Sumqayıt: SDU-nun redaksiya və nəşr işləri şöbəsi, 2019. – 149 s.

2020

41. Abdullayev, C. Alim ömrü (Professor C. Cəfərov) / Cəfər Abdullayev; rəy. Aslan Bayramov. – Bakı: 2020. – 474 s.

Elmi, ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələri

Kitablarda

1997

42. Dil məsələlərinə dair tematik toplu/ Red. B. Xəlilov; Red. heyəti: H.Mirzəyev və b.; N. Tusi adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti.№2. – Bakı, ADPU, 1997. - 167s.
Topluya Aslan Bayramovun “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları ilə bağlı olan Oğuz toponimləri”, “Xalqın yaddaşından gələn səslər” adlı məqalələri daxil edimişdir.(S.16-19), (S.16-164)

1998

43. Dil məsələlərinə dair tematik toplu /Red. B.Xəlilov; Red. heyəti: H. Mirzəyev və b.; N. Tusi adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti. № 1.- Bakı, ADPU, 1998. –243 s.
Topluya Aslan Bayramovun “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanlarında tayfa adları”, “Poetik bütövlüyün işığında” adlı məqalələri daxil edilmişdir.(S.44-61), (S. 229-231).

2003

44. Lələdağ, Ə.M. Bizi deyib gəlmə, Mirzə. Publisistik məqalələr, rəylər və pyeslər. Azərbaycan dilində / Ə. M. Lələdağ; red. Aslan Bayramov. – Bakı: “Təfəkkür” NPM, 2003. – 332s.
Kitaba Aslan Bayramovun “Əvəz Mahmud Lələdağın şeirlərində onomastik vahidlər” adlı məqaləsi daxil edilmişdir.(S.217-223).
Kitaba A. Bayramovun “Dastanda toy adətləri” adlı məqaləsi daxil edilmişdir.(S.223-225).

2013

45. Nağıqızı (Hüseynova), M. Alim təfəkkürünün itiliyi / Mahirə Nağıqızı (Hüseynova); red., və ön söz B. Xəlilov.-Bakı: Vətən, 2013 - 300 s.
Kitabda Aslan Bayramovun “Yaddaşımız təzələyən kitab” məqaləsi verilmişdir.(279)

2015

46. Ağlın zirvəsində sönmən bir çıraq: Xatirələr / red., ön söz. müəl. və tərt. B. Xəlilov . – Bakı: Çap evi, 2015.- 251 s.
Kitaba Aslan Bayramovun “Təmənnsiz İbrahim ” adlı məqaləsi daxil edilmişdir. (S. 152-156)

47. Ana kitabımız-Dədə Qorqud. Məqalələr toplusu/Elmi red. A.Ağbaba; rəyçilər. M.Qasımlı; B.Xəlilov. – SDU: “Zəka Print” MMC, 2015. – 128 s.

Topluya Aslan Bayramovun “Cənubi Qafqazda “Kitabi-Dədə Qorqud”un yer yaddaşı” adlı məqaləsi daxil edilmişdir.(S.12-27).

2017

48. Dil sevgisindən dilçiliyə (Əzizxan Tanrıverdi dilçilikdə). Bakı: Elm və təhsil.- 2017.-315 s.

A.Bayramovun kitaba daxil edilən “Antroponimlərin tədqiqi” adlı məqaləsində Ə.Tanrıverdinin «XVII-XIX əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatında işlənmiş antroponimlər» adlı kitabından bəhs edilir. (S. 144- 146)

2019

49. Cəfərov, C. Bir alim ömrünün səhifələri / C. Cəfərov . – Bakı: ADPU – nun Redaksiya və nəşr işləri şöbəsi, 2019. – 410 s.

Kitabda Aslan Bayramovun “Müəllimliklə yəqin olmuş ömür” məqaləsi verilmişdir.

50. “Ədəbiyyatın Nəsimi zirvəsi” Nəsimi – 650. Məqalələr toplusu/Elmi red. Elxan Hüseynov; rəyçilər: İ. Əliyeva; A. Hüseynova. –Sumqayıt: SDU-nun Redaksiya və nəşr işləri şöbəsi, 2019.- 160 səh. *Kitabda Aslan Bayramovun “Nəsimi yaradıcılığında işlənən bəzi söz qrupları” adlı məqaləsi verilmişdir. (S.32-43)*

2021

51. Eşq və idrak şairi. Məqalələr toplusu/ Elmi red. və ön söz müəll. E. Hüseynov; rəyçilər C. Nağıyev; A. Məmmədov. – Sumqayıt: SDU – nun Redaksiya və nəşr işləri şöbəsi, 2021. – 192 s.

Topluya Aslan Bayramovun “Nizami Gəncəvinin “İsgəndərnamə” poemasında bəzi tarixi Azərbaycan toponimləri” adlı məqaləsi daxil edilmişdir. (S. 91-102).

Dövrü mətbuatda

1988

52. Oxucu narahatlığı: Bir məktubun sorağında / Aslan Bayramov // Elm və həyat. – 1988. - №6. – S.31-33.

53. Uzaq-uzaq obaların sorağında: “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları və Ağbaba-Şörəyel zonasının onomastikası / Aslan Bayramov // Azərbaycan. – 1988. - №6. – S.153 – 154.

1989

54. Fito və zootoponimlər: Ağbaba və Şörəyel haqqında /Aslan Bayramov //Azərbaycan təbiəti. – 1989. - №3. – S.36-38.

1990

55. Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin folkloru: Ağbaba və Şörəyel folkloru haqqında /Aslan Bayramov //Vətən səsi.–1990.- №35.–S.2-3

56. Ağbaba və Şörəyel toponimləri:Ağbaba və Şörəyel toponimləri haqqında /Aslan Bayramov // Elm və həyat.–1990.-№11-12.–S.28-29.

1991

57. Ağbaba folklorunda örnəklər: Ağbaba folkloru haqqında / Aslan Bayramov // Novruz. – 1991. - №48. – S. 2-3.

58. Xeyirxah iş: Respublika Milli Müdafiə fonduna / Aslan Bayramov // Sumqayıt.- 1991. 14 noyabr.- S. 2.

59. Toponimlər mənəvi sərvətimizdir: Toponimlər haqqında /Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 1991. – 19 noyabr. – S.1.

60.Uydurma adlardan təmizlənməliyik: Yurd adlarının dəyişdirilməsi haqqında / Aslan Bayramov //Vətən səsi. – 1991. - №15.-S. 1-2.

61. Uydurmalar haqqında həqiqətlər: Yurd adlarının dəyişdirilməsi haqqında/ Aslan Bayramov // Vətən səsi. – 1991. - №45. – S.2.

1992

62. Əfkarinin bir şeri haqqında: Əfkarinin şeri haqqında / Aslan Bayramov // Novruz. – 1992. - №22. – S.3.

63. Xalq şerində toponimlər: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Ədəbiyyat. – 1992. – 5 iyun .- S7.

64. Milli-istiqlal şairi: Əhməd Cavad – 100/ Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 1992. – 28 may. - №55. – S.2.

65. Sözdən işə kecməliyi: Əlifba haqqında qeydlər / Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 1992. – 25 fevral. – S.4.

1993

66. Gələcəyə yaddaş: Ağbaba haqqında / Aslan Bayramov // Ulu Göyçə. – 1993. - №30. – S.2-3.

67. “Pəmbək” və “Tej” toponimləri haqqında: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Ulu Göyçə. – 1993. - №11. – S.2-3.

68. Pəmbək folkloru: Aşıq Aydın haqqında / Aslan Bayramov // Vətən həsrəti. – 1993. - S.3.

69. Su axdığı yerdən bir də axar /Aslan Bayramov; müsahibəni apardı A.Ağbaba // Ulu Göyçə – 1993. - № 27-28. – S.6.

1994

70. Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin toponimlərinin sintaktik xüsusiyyətləri: Toponimlər haqqında /Aslan Bayramov//Dil məsələləri toplusu. ADPU. - 1994. - №2. - S. 104-107.

71. Bəzi etnotoponimlərin etimologiyası: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Vətən səsi. – 1994. - №17-18. – S.2.

72. Bəzi etnotoponimlərin etimologiyası: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. ADPU. – 1994. - №1. – S.22-23.

73. Bu qala bizim qala: Ağbaba haqqında / Aslan Bayramov // Vətəndaş. – 1994. - №49.- S.2.

74. Qədim leksik vahidlərimizin hidronimlərdə əks olunması: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Dil, etnos və etnonimya toplusu. Azərbaycan EA nəşri. - 1994. – S.73-74.

75. Tarixi yaddaş: Ağbaba kəndlərindən müharibədə ölənlərin siyahısı / Aslan Bayramov // Vətən səsi. – 1994. – 8 iyul. – S.3.

1995

76. Ağbabadan deportasiya və repressiyaya məruz qalanlar/Aslan Bayramov // Vətən səsi. – 1995. - №21. - S.2.

77. Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin hidronomik oykonimləri /Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. ADPU. – 1995. - №1. – S.79-80.

78. Dirəklər toponimi haqqında: Toponimlər haqqında / Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. ADPU. – 1995. - №1. – S.90-91.

1996

79. Bəzi dağ adlarının semantikasi haqqında / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri. – 1996. - №1. S.30-43.

1997

80. Cənubi Azərbaycan folkloru haqqında / Aslan Bayramov // Folklor toplusu. AMEA-nın nəşriyyatı. - 1997. - №1. – S.50-53.

81. Dastanın onomastikası haqqında bəzi qeydlər: [Kitabi-Dədə Qorqud” -1300] / Aslan Bayramov // Məslək. - 1997. – 11noyabr. – S.2-3.

82. Xalqın yaddaşından gələn səslər / Aslan Bayramov // Mələk. – 1997. - №3. – S.4.

83. “Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı olan Oğuz toponimləri / Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. – 1997. - № 2. – S.30-32.

84. Tarixi hadisələri əks etdirən onomastik vahidlərin bayatı və aşıq şeirlərində əks olunması/ Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. ADPU. – 1997. - №2. – S.88-90

1998

85. Ağbaba şəhidləri: Avtandil Ağbabanın “Ağbaba şəhidləri” kitabı haqqında /Aslan Bayramov // Sumqayıt – 1998. – №38. – 22avqust. – S.3. //Xalq qəzeti. – 1998. – №101. – 18 aprel. - S.3.

86. Altuntaxt toponimi haqqında /AslanBayramov //ADPU-nun Xəbərlər seriyası. 1998, № 1, səh. 42-43

87. Aşıq Ələsgərin şeirlərində onomastik vahidlər / AslanBayramov // Məslək. – 1998. – 5fevral. – S.3.

88. Biz yazmasaq: Tofiq Əhmədov- 60 / Aslan Bayramov // Məslək. – 1998. – 21may. – S.4.

89. Cənubi Azərbaycan toponimlərinin leksik xüsusiyyətləri / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri toplusu. – 1998. - №1. – S.30-36.

90. Dastanın onomastikası haqqında bəzi qeydlər: Kitabi-Dədə Qorqud -1300/ Aslan Bayramov // Məslək. – 1998.– 29 yanvar. – S.2; – 5 fevral. – S.3; - 19fevral– S.2; 26 fevral. – S.2; 5 mart. – S.3.

- 91. Deportasiya Ağbaba kəndlərindən də yan keçmədi** / Aslan Bayramov // Ağrıdağ. – 1998. - №1-2. – S.1-2.
- 92. “Kitabi-Dədə Qorqud”da tayfa adları** /Aslan Bayramov // Dil məsələləri toplusu. ADPU. – 1998. - № 2. S.47-51.
- 93. “Köçürmə” əməliyyatı:** Deportasiya / Aslan Bayramov // Məslək. – 1998. – 8 yanvar. – S.2.
- 94. Qərbi Azərbaycanda “Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı yer-yurd adları:** Kitabi – Dədə Qorqud – 1300/ Aslan Bayramov // Xalq qəzeti. – 1998. – 9 avqust. – S.5.
- 95. Yaddaşlarımızdan gələn səslər:** Həsən Mirzəyevin “Aşıq poeziyasında yaşayan adlarımız və tariximiz” kitabı haqqında / Aslan Bayramov // Məslək. - 1998. – 23 iyul. – S.3.

1999

- 96. Ağ, qara, sarı, göy və qızıl komponentli toponimlərin quruluşu** / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri. – 1999. - № 1. – S.78-81.
- 97. Cənubi Azərbaycandakı oykonimlərin leksik-semantik və sintaktik xüsusiyyətləri** /Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri. – 1999. - № 1. – S.36-40
- 98. Dil-ədəbiyyat dərslərində “Kitabi-Dədə Qorqudu”un tədrisinə aid bəzi qeydlər** /Aslan Bayramov //Məslək. –1999.–30 iyun.– S.3.
- 99. “Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı yer-yurd adlarımız** / Aslan Bayramov // Ulduz. – 1999. - №4. - S. 32-36.
- 100. Naxçıvanda “Kitabi-Dədə Qorqud” kitabı ilə səsləşən yer-yurd adlarımız** /AslanBayramov // Filologiya məsələləri. – 1999. - №3.-S. 43-47.
- 101. Naxçıvanda “Kitabi - Dədə Qorqud”la səsləşən yer-yurd adları** / Aslan Bayramov // Hürriyyət – 1999. - №4. - S.2-3.
- 102. Ömürdən qalan izlər :**Əvəz Mahmud Lələdağın kitabı haqqında /Aslan Bayramov // Məslək – 1999. - №2. – 30aprel. – S.2.

2000

- 103. Ağbaba folkloru:** Üzərlik və xana bayatıları / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri. ADPU. - 2000. - № 2.
- 104. Ağbaba folkloru – Çilə kəsmək haqqında**/ Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri. ADPU. – 2000. - № 1.

- 105. Ağbaba kəndlərində ləqəblər** / AslanBayramov // Filologiya məsələləri. ADPU. - 2000. - №2. – S.84-86.
- 106. Antroponimlərin tədqiqi:**Əzizxan Tanrıverdinin «XVII-XIX əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatında işlənmiş antroponimlər» adlı kitabı haqqında / Aslan Bayramov //Azərbaycan müəllimi.-2000.- 26 aprel.
- 107. Corat oykonimi haqqında** /Aslan Bayramov // Məslək. – 2000. - № 6-7.
- 108. Dastanda tayfa adları:** Kitabi-Dədə Qorqud-1300/ Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 2000. – 8 aprel. – S.2-3.
- 109. Əvəz Mahmud Lələdağın şerlərində onomastik vahidlər** / Aslan Bayramov // Məslək . – 200. - №15.- S.3.
- 110. Humanist tərbiyənin əsas prinsipləri** / AslanBayramov // Məslək. – 2000. – 18 – 24 yanvar.- S.2.
- 111. Qafqazda “Kitabi-Dədə Qorqud”un onomastikası və toponimlərimiz:** Kitabi – Dədə Qorqud - 1300 / AslanBayramov // Dirçəliş - XXI əsr. – 2000. - № 6. – S.104-112. (I məqalə); -№ 7-8. – S.157-172. (II məqalə)
- 112. Metodiki işin kollektiv forması** / AslanBayramov // Məslək. – 2000. – 17 – 23 mart. – S.3
- 113. Mənalı ömrün işığı:** Filologiya elmləri namizədi Qəşəm Vəliyev haqqında / Avtandil Ağbaba; Aslan Bayramov// Filologiya məsələləri – 2000. - №1. – S.31;Sumqayıt. – 2000. – 12fevral. – S.2.
- 114.Şivillər tayfa adı haqqında**/ Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri – 2000. - № 1. – S.2.
- 115. Yaddaşımızı təzələyən kitab :** İbrahim Bayramovun yeni nəşr olunmuş “QərbiAzərbaycan toponimlərinin tərkibində işlənən söz və coğrafi terminlər lüğəti” kitabı haqqında /Aslan Bayramov // Xalq qəzeti. – 2000. – 27 oktyabr. – S.5.

2001

- 116. Ağbaba folkloru:** Xınayaxdı mahnıları / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri – 2001. - №1-2. S. 159-160.
- 117. Amasiya toponimi haqqında** / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri - 2001. - № 4. - S. 37-38.
- 118. Düşünən beyinlərin toplantısı:** I Beynəlxalq Türkoloji qurultay-

75 / Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 2001. – 3 mart. – S.2.

119. Gəl, baharım, gəl / Aslan Bayramov//Məslək. –16–22mart. –S. 4.

120. “Kitabi – Dədə Qorqud” da əks olunan, indi isə arxaik hesab olunan sözlərdən törənmiş toponimlər:/ Aslan Bayramov // “Kitabi – Dədə Qorqud” toplusu. – 2001. - № 1.- S.41-44.

121. “Kitabi Dədə Qorqud” da işlənən bəzi arxaik sözləri əks etdirən toponimlər/Aslan Bayramov // Məslək. –2001.–26may–1 iyun.–S.2.

2002

122. Alimin işləri yaşayır: Alim İldırım Qasımov və “Məslək” qəzetinin 5 ili münasibətilə /Aslan Bayramov //Məslək.–2002. -14 fevral.–S.7.

123. Ana dilimiz-mənəvi diriliyimiz /AslanBayramov// Sumqayıt. – 2002. – 3, 10 avqust. – S.3.

124. Bəzi onomastik vahidlərin atalar sözləri və məsələlərdə əks olunması /Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri – 2002. – № 3-4. - S.70-72

125. Gözəldərə faciəsi/Aslan Bayramov //Məslək.-2002.-31 mart.-S.3.

126. Xalq elçisi-alim-pedaqoq:Həsən Mirzəyev-75 /Aslan Bayramov // Elm – 2002. - №37-38. – S.4.

127. “Kitabi- Dədə Qorqud”da təqlidli sözlər / Aslan Bayramov // “Kitabi - Dədə Qorqud” toplusu. – 2002. - № 2. – S.5.

128. Qaçaq Səfo : Alı Alıyevin Qaçaq Səfo kitabı haqqında /Aslan Bayramov // Sabah – 2002. - №3. – S.3

129. Qoşqar oronimi haqqında / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri . – 2002. - № 1-2. – S.2.

130. Oğuznamə, Kitabi-Dədə Qorqud və Ağbaba şivəsi / Aslan Bayramov // “Kitabi-Dədə Qorqud” toplusu. – 2002. - №1. – S. 14-17.

131. Psixoloq - alim: Baxış Rzaev – 70/ Aslan Bayramov // Məslək.– 2002. - № 22. – S.2

132. Tariximizin açılmamış səhifələri: Alı Səfolunun “Qərbi Azərbaycanda yaşayanların tarixi faciələri” və “Qaçaq Səfo” kitabları haqqında/ Aslan Bayramov // Məslək. – 2002. – 31 yanvar. - S.2.

133. Türkologiyanın banisi: Mirzə Kazım bəy- 200 / Aslan Bayramov // Məslək. – 2002. – 11 oktyabr. – S.1 – 2.

2003

134. Elə başlayaq ki, birinci gündən: /Aslan Bayramov; müsahibəni apardı A.Ağbaba // Məslək – 2003. - 16 avqust. - S.3.

135. Hesab nişanlarının tarixi / Aslan Bayramov // Filologiya məsələləri – ADPU. – 2003. - №1. – S.. 36-40.

136. Heydər Əliyev və Azərbaycan dili / Aslan Bayramov // Məslək. – 2003. – 8 may. – S.4.

137. Mənalı ömrün səhifələri: Həsən Sadıqov -75 / Aslan Bayramov, Ramazan Məmmədov // Məslək. – 2003. – 27may. – S.5.

138. Uğurlu olsun /Aslan Bayramov; müsahibəni apardı Sara Aslan qızı // Xalq nəzarəti – 2003. - № 9. – S.3.

2004

139. Ağbaba folkloru – Xınayaxdı mahnıları / Aslan Bayramov // Filoloigiya məsələləri. – 2004. – S.31.

140. Dərələyəz mahalının toponimləri və şivə sözləri:Həsən Mirzəyevin kitabı haqqında/ Aslan Bayramov// Filologiya məsələləri. – 2004. - №4. – S.28-29.

141. Mənalı ömrün səhifələri: Dosent Ramiz Məmmədovun - 60 illiyi münasibəti ilə /Aslan Bayramov, A. Ağbaba //Məslək. – 2004. – 25 iyun. – S.3.

2005

142. Arzulardan doğan uğurlar: Nadir Qəhrəmanov – 60/ Avtandil Ağbaba, Aslan Bayramov // Azərbaycan müəllimi. – 2005. – 20 may. - №20. – S.4.

143. Dahi şəxsiyyətə sonsuz məhəbbətə: Nadir Qəhrəmanovun “Dayaq nöqtəsi ” kitabı haqqında/ Aslan Bayramov; Avtandil Ağbaba // Azərbaycan müəllimi. – 2005. – 25 mart. – S.5.

144. Şərəfli ömür yolu: Avtandil Ağbaba – 50 illiyi münasibəti ilə / Aslan Bayramov // Məslək. – 2005. – 22sentyabr. – S.3.

2006

145. Düşünən beyinlərin toplantısı: I Beynəlxalq Türkoloji qurultay – 80 / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). - 2006.

146. Şərəfli ömür yolu: Məhəmməd Əhmədov - 60 / Avtandil Ağbaba, Aslan Bayramov // Məslək. – 2006. – 9 noyabr. – S.3.

2007

147. Alimin sözü, məntiqin gücü: Əmirxan Xəlilov-70 / Yusif Aslanov; Aslan Bayramov // Şaman. – 2007. – 27 mart. – S.3.

148. Böyük sevinc hissi ilə: Məslək qəzetinin 10 ili münasibətilə /A. Ağbaba; Aslan Bayramov // Məslək. –2007.–14 fevral.– S.5.

149. Cavidin söz dünyası / Aslan Bayramov // Azərbaycan elmi - 2007. - № 89. - S. 9-11.

150. “Dədə Qorqud” kitabında işlənən, titullandırılan sözlərdən törənən toponimlər /Aslan Bayramov // Tədqiqlər. AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu. 2007. - № 2. - S. 253-259.

151. “Dədəm Qorqud”un kitabında əks olunan toponimlər və Qafqaz arealı / Aslan Bayramov // Tədqiqlər. AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, 2007. - № 3. - S. 337-348.

152. “Dədə Qorqud” kitabında işlənən hidronimlər və Qafqaz arealı / Aslan Bayramov // Dil və ədəbiyyat. Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal. - BDU. – 2007. - № 4. - S. 37-38.

153. “Kitabi – Dədə Qorqud”da işlənən və müasir dilimiz üçün arxaik və dialekt hesab olunan sözlərdən törənən toponimlər / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2007. - №1. – S. 37-39.

154. “Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən, hal-hazırda Azərbaycan ədəbi dili üçün arxaik və dialekt hesab olunan sözlərdən törənən toponimlər / Aslan Bayramov // Dil və ədəbiyyat. Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal.- BDU. – 2007. - № 3. -S. 8-12.

155. “Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən, onqon anlayış apelyativlərdən törənən toponimlər və onların Qafqaz arealı / Aslan Bayramov // Onomastika. Elmi-onomastik jurnal. – ADPU. – 2007. - № 2-3. - S. 23-28.

156. “Kitabi – Dədə Qorqud” toponimləri / Aslan Bayramov // Elmi axtarışlar. XXXI. AMEA-nın Folklor İnstitutu, Bakı. – 2007. - № 31. - S. 153-155.

157. Oğuz etnoniminin Qafqazın toponimiyasında əks olunması / Aslan Bayramov // Elmi axtarışlar. XXXV AMEA-nın Folklor İnstitutu, Bakı. – 2007. - № 25. - S. 16-18.

158. Ozan və qopuz sözlərinin toponimiyada əks olunması Onomastika / Aslan Bayramov// Elmi-onomastik jurnal. – ADPU. – 2007. - № 4. - S. 211-218.

159. Toponimlər mənəvi sərvətimizdir/ Aslan Bayramov // Şaman. – 2007. – 27 mart. – S.9.

2008

160. Bəzi hərbi leksikanın toponimiyada əks olunması / Aslan Bayramov// AMEA-nın Folklor institutu. Elmi axtarışlar. - 2008, № 16. - S. 237-241.

161. “Kitabi –Dədə Qorqud”la bağlı oronimlər/ Aslan Bayramov // Onomastika. Elmi-onomastik jurnal.–ADPU.–2008.-№4.-S. 145-148.

162. Qərbi Azərbaycanda “Kitabi - Dədə Qorqud”la bağlı toponim, oronim və hidronimlər /Aslan Bayramov // Dil və ədəbiyyat. Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal. - BDU. – 2008. - №4. - S. 15-17.

163. “Oğuznamə”, “Kitabi- Dədə Qorqud” və Ağbaba şivəsi / Aslan Bayramov // Onomastika. Elmi-onomastik jurnal. ADPU. – 2008. - № 3. - S. 153-159.

164. Ox derivatlı etnonimlərin toponimiyada əks olunması /Aslan Bayramov // Dil və ədəbiyyat. Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal.- BDU. – 2008. - №1. S. 43-45.

165. Şərqdə ilk demokratik respublika / Aslan Bayramov // Azərbaycan. – 2008. – 28 may. – S.3.

2009

166. Ağ, qara, sarı, göy və qızıl komponentli toponimlərin türk ellərindəki paralelləri / Aslan Bayramov // AMEA-nın Folklor İnstitutu. Elmi axtarışlar. – 2009. - №6. – S.2.

167. Ağbaba və Şörəyel antroponimləri / Aslan Bayramov // Dil və

ədəbiyyat. Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal.- BDU. – 2009. - № 5. – S. 120-124.

168. Azərbaycan xalqı böyük, qədim bir mənəvi irsin-sərvətin sahibidir / Aslan Bayramov // Müstəqil dövlət - beynəlxalq jurnalı. – 2009. - №3. – S.27.

169. Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti müstəqil dövlətçilik tariximizin parlaq səhifəsidir / Aslan Bayramov // Lider Azərbaycan toplusu. - 2009. - № 4. – 28 may. - S. 3.

170. Bəzi köhnəlmiş sözlərin Qafqazın toponimiyasında əks olunması /Aslan Bayramov // AMEA-nın Folklor İnstitutu. Elmi axtarışlar. – 2009. - № 4. S. 62-67.

171. Bizi birləşdirən Azərbaycançılıq ideyasıdır/ Aslan Bayramov // Lider Azərbaycan toplusu. – 2009. - №21. - 25 dekabr. – S.21

172. “Dədəm Qorqud” kitabındakı antroponimlərin Cənubi Qafqazda toponimləşməsi / Aslan Bayramov // AMEA-nı Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu. Tədqiqatlar. – 2009. - № 2. - S. 60-61.

173. Dəyərli töhfə / Aslan Bayramov // Sumqayıt təhsili. – 2009. - 15 yanvar. – S.4.

174. Etnik yaddaşımızı əks etdirən Cənubi Qafqaz oronimləri / Aslan Bayramov // AMEA-nı Folklor İnstitutu. Elmi axtarışlar. - 2009. - № 5. - S. 53-60.

175. Qafqazda mövcud olmuş toponimlərin Kırım və Bolqarıstan paralelləri / Aslan Bayramov // Dil və ədəbiyyat. Beynəlxalq Elmi-nəzəri jurnal. – 2009. - №4. - S. 52-58.

176. Qeyrət qəzeti / Aslan Bayramov // Vedibasar. – 2009. - 16-31 may. – S.2.

177. Möhtəşəm təhsil ocağı /Aslan Bayramov; müsahibəni apardı F. Cəfərxan // Yeganə yol. – 2009. – 17 yanvar. - №1.S.3.

178. “Oğuznamə”, “Kitab-Dədə Qorqud” və Ağbaba şivəsi / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). - V cild. – 2009. - № 1. - S.3-7.

179. Ölüm sevinməsin qoy... / AslanBayramov //Möhtəşəm Azərbaycan. – 2009. – 28 dekabr. – S.2; Məslək. – 2009. – 20 yanvar. – S. 4.

2010

180. Ağbaba şivəsində işlənən isimlərin qrammatik xüsusiyyətləri / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2010. - № 2. - S. 9-15.

181. Ağbaba şivəsində sifət və onun qrammatik xüsusiyyətləri / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2010. - № 4. - S. 5-8.

182. Dilimizin və ədəbiyyatımızın keşiyində /Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti . – 2010. – 21 mart. – S.4.

183. Gözəldərə faciəsi /Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti qəzeti. – 2010. – 31mart. - №8. – S.3-6.

184. H.Sanlıhın “Turut qaçaqları” poemasında söz qrupları / Aslan Bayramov // Elmi axtarışlar, № 6, AMEA-nın Folklor İnstitutu. Elmi axtarış. - 2010. - № 6. - S. 89-96.

185. “Kitabi –Dədə Qorqud” da işlənən ərəb-fars mənşəli sözlərin Qafqazın toponimiyasında əks olunması / Aslan Bayramov // Onomastika. Elmi - onomastik jurnal. – 2010. - № 1. - S. 36-39.

186. “Sumqayıt Universiteti” qəzetinin bir yaşı tamam oldu / Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti qəzeti. – 2010. – 22 iyul. - №10. – S.4.

2011

187.”Apardı sellər Saranı” mahnısının coğrafiyası / Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti qəzeti . – 2011. - № 23. – S. 3.

188. Aşıq Nəsimin şairlərinin leksikası / AslanBayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2011. - № 2. - S.3-8.

189. Elm fədaisi, fədakar alim / Aslan Bayramov; müsahibəni apardı M. Borçalı; R. İmanova // Elm və təhsil. - 2011. - № 1. - S.4.

190. Yeni uğurlar sorağında/Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti . – 2011. – 28 dekabr. - №10. - S.2.

2012

191. “Kitabi-Dədə Qorqud”da işlənən bəzi arxaik sözləri əks etdirən toponimlər /Aslan Bayramov // Sumqayıt Universiteti.- 2012.- 30 iyun.-S . 5.

192. Qərbi Azərbaycanın Ağbaba şivəsində ismin halları / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). - 2012. - VIII cild. - №1. - S.56-61

193. M.Ə.Sabir satiralarının müasirliyi/ Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2012. - № 1. C.VIII - S. 3-6.

2014

194. Aşıq Nəsinin şeirlərində onomastik vahidlər / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2014. – C.10. - №1. – S.20-24.

195. Cənubi Azərbaycan folklor mühitində lirik janrların bəzi xüsusiyyətləri / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2014. - X cild. - № 4. – S.19-23.

2015

196. Ağbaba mahalının tarixi coğrafiyası / Aslan Bayramov. // Vedibasər. - 2015. - № 8-10. – S. 3-4.

197. Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş etnoqrafik və onomastik leksik vahidlər / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2015. - XI cild. - № 1. - S. 12-17.

198. Cənubi Qafqazda “Kitabi-Dədə Qorqud”un yer yaddaşı / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2015. – 31 yanvar. – S.4.

2016

199. Azərbaycan folkloru örnəklərində dialekt və şivə sözləri: (bayatı və atalar sözləri əsasında) / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2016. - № 4. S.24-29.

200. Elm fəadisi: Xəlilov Buludxan -50/ Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2016. – 15 avqust. - №14. – S.3.

201. Göycə gölü hövzəsinin toponimləri / Aslan Bayramov; R. Tağıyeva // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2016. – XII cild. - №1. - S. 15-18.

202. Mahmud Kaşqarının “Divani lüğət-it türk və Ağbaba şivəsi”/ Aslan Bayramov // AMEA-nın “Dilçilik məsələləri” toplusu. - 2016. - № 1.- S.4.

203. Tarixi salnamə: (“Əmək” qəzetinin fəaliyyətinin 81 ili) / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2016. – 1 oktyabr. – S.2.

2017

204. Geyim və bəzək adlarının bayatılarda əks olunması / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2017. – XIII cild. – № 2. – S. 4-8.

205. Xatirələrdə yaşayan ömür – Əliyev Paşa / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2017. – 28 mart. – S.2.

206. İrəvan, Naxçıvan və Qazax – Borçalı ellərinin vergi dəftərlərində antropomik modellər / Aslan Bayramov, N. İbayev // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2017. – XII cild. - №4. – S.26-29.

207. Ozan – aşıq şeirində təsəvvüf / Aslan Bayramov, B. İsgəndərov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2017. – XIII cild. - №3. – S.19-24.

208. Yaddaşda qalan müəllim – Əşrəfov Musa / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2017. - №20-21. – S.7.

2018

209. Gözəldərə faciəsi / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2018. – XIV cild. – №1. – S.43-47.

210. Qərbi Azərbaycanın Ağbaba, Şörəyel bölgələrində Novruz bayramı / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2018. - №06. – S.2.

211. Mikayıl Müşfiqin yaradıcılığında folklor motivləri / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2018. – XIV cild. – №4. – S.18-21.

212. Milli istiqlalımızın tərənnümçüsü- AXC – 100: [Əhməd Cavad] / Aslan Bayramov // Sumqayıt. – 2018. – 2 iyun. – S.3.

2019

213. Folklorumuza verilən dəyər / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2019. – 1-15 iyun. – S.8.

214. Şuşa şəhərini yaşadan adlarımız/ Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2019. – 1-15 may. – S.3.

215. Türk xalqlarında atçılıq və at kultu /Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2019. – C. XV . - №1. – S. 30-35.

2020

216. Biz yazmasaq, kim yazacaq: Ağbaba ziyalı Kərim Rəsulov / Aslan Bayramov // Vedibasər. –2020.- 15-31 iyul. – S.5.

217. Nitq mədəniyyəti: Nadir Məmmədovun “Nitq mədəniyyəti” kitabı haqqında / Aslan Bayramov // Vedibasər. – 2020. – 15-31 oktyabr. – S.8.

2021

218. Elm fədaisi idi /Aslan Bayramov // Vedibasər.–2021.–1 noyabr. – S.2.

219. Etnik kodumuz: Şuşa şəhərini yaşadan adlar / Aslan Bayramov // Sumqayıt.- 2021.- 12 yanvar.- S. 3.

220. Krım türklərinin deportasiyası və ortaq etnik kodumuz sayılan toponimlərin soyqırımı (oykonimlər) / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2021. – XVII cild. - №2, - S.4-8.

221. Krım türklərinin deportasiyası və ortaq etnik kodumuz sayılan toponimlərin soyqırımı (oqonim və hodronimlər) / Aslan Bayramov // Elmi xəbərlər: Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2021. -XVII cild. - №2, - S.4-9.

Konfrans materialları

1988

222. Terminlərimiz toponimlərdə / Aslan Bayramov // Terminologiyaya həsr edilmiş elmi konfransın materialları. – 1988. - S. 43-45.

1990

223. Ağbaba və Şörəyel toponimlərinin leksik-semantik xüsusiyyətləri / Aslan Bayramov // AOP. III elmi konfransın materialları. ADPU. – 1990. - S.133-134.

1991

224. Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin antropotoponimləri / Aslan Bayramov // Aspirant və dissertantların XII elmi konfransının materialları. – 1991. - S.27-28.

1992

225. Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin coğrafi nomenlərlə bağlı olan toponimləri / Aslan Bayramov // AOP. IV elmi konfransın materialları. – 1992. - S.31-34.

1993

226. Ağbaba kəndlərindəki məhəllə adları haqqında / Aslan Bayramov // Aspirant və dissertantların XIV elmi konfransının materialları. – 1993. - S. 100-102.

227. Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin coğrafi nomenlərlə bağlı bəzi toponimləri / A. Bayramov // AOP. IV elmi konfransının materialları. – 1993. - S.160- 162.

228.“Quqar” toponimi haqqında /Aslan Bayramov //Aspirant və dissertantların XIV elmi konfransının materialları.- 1993. - S. 102-103.

1996

229. Əvəz Mahmud Lələdağın şeirlərində onomastik vahidlər / Aslan Bayramov // AOP. VI elmi konfransının materialları. – 1996. - S. 96-98.

230. Qafqaz oykonimlərinin Krım və Bolqarıstan paralelləri / Aslan Bayramov // AOP. VI elmi konfransının materialları. – 1996.- S.110-112.

1998

231. Qara, ağ, göy və sarı komponentli toponimlərin türk ellərindəki paralelləri /Aslan Bayramov // AOP. VII elmi konfransın materialları. - 1998. - S.55-58.

1999

232. “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında yer adları / Aslan Bayramov // AOP. VII konfransının materialları. - 1999. – S.

233. Naxçıvanda “Dədə Qorqud kitabı” ilə bağlı yer-yurd adlarımız /Aslan Bayramov // AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutunda “Kitabi –Dədə Qorqud”un 1300 illiyinə həsr olunmuş VI nəzəri konfransın materialları. – 1999. - S. 87-89.

2001

234. Kırım yarmadası və onun toponimiyası / Aslan Bayramov // I Beynəlxalq Türkoloji qurultayın 75 illiyinə həsr olunmuş elmi –praktik konfransın materialları. – 2001. - S. 18-25.

2002

235. Ana dilinin tədrisi haqqında / Aslan Bayramov // AMİ-nin Sumqayıt filialında keçirilən elmi-metodik konfransın materialları. – 2002. – S. 3.

2003

236. Heydər Əliyev və Azərbaycan dilinin inkişafı / Aslan Bayramov // “H.Əliyev və Sumqayıt” elmi-praktik konfransın materialları. – 2003. – S.56-63.

2007

237. “Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən ərəb və fars mənşəli sözlərdən törənən toponimlər / Aslan Bayramov // “Filologiyanın aktual problemləri elmi-praktik konfransının materialları.-2007.-S. 3-6

2008

238. Heydər Əliyev və “Kitabi-Dədə Qorqud” /Aslan Bayramov // Azərbaycan şifahi xalq yaradıcılığının tədqiqi, təbliği və tədrisi Respublika elmi konfransının materialları. - 2008. - S. 67-68.

239. Mir Cəlalın yaradıcılığında atalar sözləri / Aslan Bayramov // M.Cəlalın anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş “Yazıçı və zaman” mövzusunda Qafqaz Universitetində keçirilmiş elmi konfransın materialları.- 2008. -. 282-285.

58

2010

240. Aşıq İsgəndər Ağbabanın şeirlərində söz qrupları /Aslan Bayramov//Azərbaycan aşıq sənəti: problemlər və perspektivlər. elmi konfransın materialları. -2010. - S. 63-65.

2012

241. Azərbaycan toponimiyasında işlənən zooykonim və fitooykonimlər /Aslan Bayramov // SDU-nun 50 illik yubileyi münasibətilə “Ekologiya və həyat fəaliyyətinin mühafizəsi” mövzusunda VII Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – 2012. - S.101-105.

242. Qərbi Azərbaycanın yer yaddaşının soyqırımı /Aslan Bayramov // SDU-nun 50 illiyinə həsr olunmuş “Azərbaycan dövlətçiliyi tarixi” mövzusunda Beynəlxalq elmi konfransının materialları. – 2012. – S. 82-86.

243. M.Ə.Sabir satiralarında işlədilən atalar sözləri və frazeologizmlər/ Aslan Bayramov // SDU-nun 50 illik yubileyinə həsr edilmiş “Filologiyanın aktual problemləri: axtarışlar və perspektivlər” mövzusunda elmi konfrans materialları. – 2012. – S. 224-228.

2013

244. Azərbaycan dilinin inkişafında H.Əliyev mərhələsi / Aslan Bayramov // H.Əliyev və Azərbaycanşünaslıq Respublika elmi konfransının materialları. - 2013. - S. 168-174.

245. Türk dünyasının vətənevər nəğməkarı /Aslan Bayramov // Türk dünyasını işıqlandıranlar: “M.A.Ərsoy və Hüseyn Cavid” adlı elmi konfransın materialları. – 2013. – S. 39-41.

2015

246. Cənubi Qafqazda “Kitabi – Dədə Qorqudun yer yaddaşı / Aslan Bayramov // “Kitabi –Dədə Qorqud”un alman dilinə tərcümə olunması və çap olunmasının 200 illiyi ilə əlaqədar SDU-nun Folklorşünaslıq elmi-tədqiqat laboratoriyasında “Ana kitabımız-Dədə Qorqud” mövzusunda keçirilən elmi-praktik konfransın materialları-məqalələr toplusu. – 2015. – S. 12-17.

247. Türk ellərində Dədə Qorqud müdriklik simvolu kimi / Aslan Bayramov // “Kitabi – Dədə Qorqud” və eposçuluq ənənəsi Beynəlxalq elmi konfransının materialları. – 2015. – S.63-68.

59

248. Uydurma erməni soyqırımı / Aslan Bayramov // “Ermənilərin soyqırım siyasəti bəşəriyyətə qarşı cinayətdir” mövzusunda Beynəlxalq elmi konfransının materialları. – 2015. - S. 82-86.

2016

249. Mahmud Kaşqarının “Divani-lügət-it türk” əsəri və Ağbaba şivəsi / Aslan Bayramov // Qərb Universitetində keçirilən elmi konfransın materialları. – 2016. – S.56-59.

250. Mahmud Kaşqarının “Divani lügət-it türk” əsəri və Azərbaycan atalar sözləri / Aslan Bayramov // Filologiyanın aktual problemləri Beynəlxalq elmi konfransın materialları.-2016.-S.136-139.

251. Türkmənistanın toponimiyası / Aslan Bayramov // SDU-da keçirilən Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – 2016. – S.139-143.

2018

252. Milli istiqlal şairi Əhməd Cavad / Aslan Bayramov // Müsəlman şərqində ilk parlamentli Respublika – AXC – nin 100 illik yubleyinə həsr olunmuş elmi konfransın materialları. –2018. – S. 102-105.

2019

253. Nəsimi şeirlərində onomastik vahidlər və onların funksional növləri / Aslan Bayramov // Sumqayıt Dövlət Universitetinin “Elmlərarası inteqrasiya: linqvo- didaktik, linqvo- kulturoloji, psixolinqvistik aspektlər” mövzusunda Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – 2019.

2021

254. Nizami Gəncəvinin “İsgəndərnamə” poemasında qıpçaq türkləri / Aslan Bayramov // Dil, cəmiyyət, şəxsiyyət və Nizami Gəncəvi yaradıcılığı mövzusunda Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – 2021.

255. Aşıq Ələsgər şeirlərində işlənmiş onomastik vahidlər və onların üslubi poetik imkanları / Aslan Bayramov // Türk dillərinin və ədəbiyyatının tədqiqi və tədrisinin aktual problemləri (Türkooloji qurultayın 95 illiyinə həsr olunur) Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – 2021.

ASLAN BAYRAMOV HAQQINDA

Kitablarda

256. Əhmədov, Q, Vəziroğlu B. Sumqayıt və sumqayıtlılar / Qalib Əhmədov, Beydulla Vəzirov // Bakı: “Zaman”. – 1999. – 445s.

Kitabda folklorşünas, tədqiqatçı alim Aslan Bayramov haqqında məlumat verilmişdir. [S. 396]

2011

257. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası. C.III. Babilistan – Bəzixana. – Bakı: “Azərbaycan Milli Ensiklopediyası” Elmi Mərkəzi, 2011.–604s.

Kitabda Aslan Bayramov haqqında bioqrafik məlumat verilmişdir. [S.318]

2017

258. Bibliografiya – Aslan Bayramov // Tərt. edənlər Ə. Rüstəmov; B. İsgəndərov; red. C. Cəfərov; kor. A. Babayeva .– Sumqayıt. “Zəka Print” MMC, 2017. – 95 s.

Kitabın içindəkilər: Redaktordan; Aslan Əhmədخان oğlu Bayramovun həyatı, elmi – pedaqoji və ictimai fəaliyyətinin əsas tarixləri; Cap etdirdiyi kitablar; Redaktoru olduğu kitablar; Elmi – publisistik və metodik məqalələri; Ön söz və rəylər; Yaradıcılığı haqqında yazılmış məqalələr; 60 və 70 illiyi ilə bağlı yubiley təbrikləri; Müsahibələr; Avtoreferatlar; Tərtib etdiyi fənn proqramları; Opponent olduğu dissertantlar; Elmi rəhbər olduğu dissertant və doktorantlar; Məqalələr: Yetmiş illik ömür yolu; (prof.Buludxan Xəlilov); Folklorumuzun cəfakeşi (dos. Alı Aliyev(Safoli); Alim zəkası, müəllim ömrü (Balakışi İsgəndərov);

Dövrü mətbuatda**1984**

259. Xəlilov, B. Sözüün gücü: Aslan Bayramovun Təpəköy kənd sovxozunda elmi kütləvi dərnəyi haqqında / Bəxtiyar Xəlilov // Sovet Ermənistanı . – 1984. – 5 aprel. – S.3.

1985

260. Xəlilov, B. Peşəsinin vurğunu: Müəllim Aslan Bayramov haqqında / Bəxtiyar Xəlilov // Əmək. – 1985. – 6 oktyabr. – S.4.

1990

261. Novruzov, K. Həyata bağlı ömür: Aslan Bayramov haqqında / Kazım Novruzov // Sosialist Sumqayıtı. – 1990. – 12 may. – S.3.

1996

262. Novruzov, K. Arzun çin olsun: Aslan Bayramov haqqında / Kazım Novruzov // Vətən səsi. – 1996. – 23 noyabr. – S.3.

1997

263. Ağbaba, A. Tarixin yaddaşından gələn səslər: Aslan Bayramovun “Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək yer – yurd adları” kitabı haqqında / Avtandil Ağbaba // Xalq qəzeti. – 1997. – 15 aprel. – S.5, Məslək.–1997.–3iyul. – S.2.

264. Budaqov, B. Oğuz ellərinin yaddaşı: Aslan Bayramovun “ Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba , Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları” kitabı haqqında/ Budaq Budaqov // Filologiya məsələləri. – 1997. – №3. – S.15.

265. Əfəndiyev, Ə. “Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək yer – yurd adları” : Aslan Bayramovun eyni adlı kitabı haqqında / Əmin Əfəndiyev // Retro. – 1997. – 9 iyun. – S.2.

266. Xəlilov, B., Hacıyev, A. Qədim Oğuz ellərinin toponimlərinə dair maraqlı dilçilik əsəri: Aslan Bayramovun “Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək yer – yurd adları” kitabı haqqında / Buludxan Xəlilov, Allahverdi Hacıyev // Azərbaycan müəllimi. – 1997. –S. 3.

267. Qeybullayev, Q. Qiymətli tədqiqat: Aslan Bayramovun “ Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba , Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları” kitabı haqqında/ Qiyasəddin Qeybullayev // Filologiya məsələləri. – 1997. – №2. – S.18

1998

268. Lələdağ, Ə. M. Gərgin əməyin bəhrəsi: Aslan Bayramovun “Qədim oğuz ellərinin toponimləri” kitabı haqqında / Əvəz Mahmud Lələdağ //Sumqayıt. – 1998. – 22 fevral. – S.2.

2000

269. Ağbaba, A. Bizi həsrət yaşadır: Aslan Bayramovun “Oğuz elindən – Ozan dilindən”kitabı haqqında/ Avtandil Ağbaba // Məslək. – 2000. – 12- 18 oktyabr. – S.6.

270. Rüstəmli, N. Yeni kitab (Oğuz elindən – ozan dilindən)Aslan Bayramovun “Oğuz elindən – ozan dilindən” kitabı haqqında / Nadir Rüstəmli // Azərbaycan. – 2000. - №3. – S.2.

2001

271. Qorqudşünəşliyə yeni töhfə: A. Bayramovun “Kitabi-Dədə Qorqud və Qafqaz” kitabı haqqında / İbrahim Bayramov //Xalq qəzeti. – 2001. – 5 sentyabr. – S.5.

272. Cəfərov, N. Qədim Oğuz ellərinin yer-yurd adları:Aslan Bayramovun eyni adlı kitabı haqqında / Nizami Cəfərov // “Dədə Qorqud” toplusu. – Bakı. – 2001. - №2.

273. Məmmədli, X. Faydalı dərs vəsaiti: Aslan Bayramovun “Kitabi-Dədə Qorqud və Qafqaz” kitabı haqqında/ Xurşud Məmmədli // Məslək. –2001. – 20- 26 noyabr. – S.5.

274. Zeynalova, V. Qorqudşünəşliyə yeni töhfə: A. Bayramovun “Kitabi-Dədə Qorqud və Qafqaz” kitabı haqqında/ Vətənə Zeynalova // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 19 iyun. – S.4.

2003

275. Səlimov, V. Türkoloq- folklorşünas araşdırmalar sorağında:Aslan Bayramovun “Dədə Qorqud dünyası haqqında / Vüqar Səlimov // “Elm və təhsil”. –2003.-İyun. – S.2.

2004

276. Bəşirov, P. “Qədim Oğuz ellərinin yer-yurd adları” kitabı haqqında qeydlər: Aslan Bayramovun “ Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba , Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları” kitabı haqqında/ Pərviz Bəşirov // Azadlıq. – 2004. – 21-23 fevral. – S.1.

2007

Aslan Bayramov – 60

- 277. ADPU-nun filologiya fakültəsinin əməkdaşlarının təbriki:** Aslan Bayramov – 60 // Elm. – 2007. – 12 aprel. – S.4.
- 278. Ağbaba, A., Məmmədov Ş.** Alim-pedaqoq ömrünün sevinci: Aslan Bayramov – 60/ Avtandil Ağbaba, Şamxəlil Məmmədov // Azərbaycan müəllimi. – 2007. – 30 mart. - S.4.
- 279. Ağbaba, A.** Qaytar: Aslan Bayramovun 60 illiyinə yazılmış “Qaytar” şeiri haqqında /Avtandil Ağbaba// Filologiya məsələləri.- 2007.-№ 3-4. – S.3.
- 280. Ağbaba, A.** Narahat axtarışların silinməz izləri: Aslan Bayramov – 60 / A. Ağbaba // Vedibasars. - 2007.- №10 (101). - S.2.
- 281. Ağbaba, A., Oday R.** Elmin sonsuz üfqlərində Aslan Bayramov/ Avtandil Ağbaba, Rafiq Oday // Şaman . – 2007. – 27 mart. – S.7.
- 282. 60 yaşın işığında:** Aslan Bayramov – 60 // Elmi xəbərlər. Sosial və humanitar elmlər bölməsi (SDU). – 2007. – 5 yanvar. – S.21.
- 283. İllərin qanadında:** (Yazıçılar Birliyinin təbriki) Aslan Bayramov - 60 // Ədəbiyyat qəzeti – 2007. – 20 iyul. – S.4.
- 284. İskəndərov, B.** Alim-pedaqoq Aslan Bayramov: / Balakişi İsgəndərov // Məslək. – 2009. – 29 mart. – S.3.
- 285. Lələdağ, Ə. M.** Ayrı düşmüşən: Aslan Bayramov-60 / Əvəz Mahmud Lələdağ // Filologiya məsələləri toplusu. 2007. - № 3-4.- S.9.
- 286. Mirzəyev, H., Aslanov, Y.** Harayın bir umman, Aslan müəllim: / Həsən Mirzəyev, Yusif Aslanov // Məslək. – 2007. – 3 aprel. – S.3.
- 287. Müslümoğlu, T.** 60 yaşın işığında. Aslan Bayramov-60 / Tanrıverdi Müslümoğlu // Vedibasars. – 2007. - 1-15 mart. – S.4.
- 288. Türkoloq-alim ömrünün 60 ili:** Aslan Bayramov – 60 // Zaman. – 2007. - 25 mart. – S.3.
- 289. YAP şəhər təşkilatının təbriki:** Aslan Bayramov – 60 // Məslək . – 2007. – 3 aprel. – S.3.

2010

- 290. Mehmanova, G. Bu da imtahan idi... :** 12 oktyabr 2010-cu il filologiya elmləri namizədi dosent A. Bayramovun elmi işinin müdafiəsi

64

haqqınd / Günel Mehmanova // Sumqayıt Universiteti.- 2010.- 30 oktyabr.-S.5.

2012

- 291. Aslanov, Y.** Şərəfli ömür yolu: Ziyalımız Aslan Bayramov haqqında/ Yusif Aslanov // Sumqayıt. – 2012. – 21 mart. – S.4.

2013

- 292. Yusifov, Y.** Böyük zəhmətin və gərgin axtarışın uğurlu bəhrəsi: Aslan Bayramov haqqında/ Yusif Yusifov//Kredo.–2013.–20 iyul.-S.2.

2015

- 293. Ağbaba, A.** Gərəkli dərs vəsaiti: Aslan Bayramovun “Ağbaba şivəsi sözlüyü” kitabı haqqında / Avtandil Ağbaba // Sumqayıt Universiteti qəzeti. – 2015. – 30 yanvar. – S.3.
- 294. Aslanov, Y.** “Ağbaba şivəsi sözlüyü”, yaxud milli-mədəni tariximizin özünə məxsus xüsusiyyətlərini göstərən maraqlı tədqiqat: Aslan Bayramovun “Ağbaba şivəsi sözlüyü” kitabı haqqında /Yusif Aslanov // Kredo. – 2015. – 12 iyun. – S.5.
- 295. Baxşəliyev, A.** Faciələrimizi açıqlayan kitab Aslan Bayramovun “Tarixi faciələrimiz: deportasiya, repressiya və soyqırımı” kitabı haqqında / Adil Baxşəliyev // Sumqayıt. – 2015. – 30 may. – S.3.
- 296. Cəfərov, C.** Maraqlı tədqiqat əsəri: Aslan Bayramovun “Ağbaba şivəsi sözlüyü” kitabı haqqında / Cəfər Cəfərov // Vedibasars. – 2015. – 15 may. – S.3.
- 297. Cəlili, N.** Adların mənşəyi ilə bağlı maraqlı mənbə: Adınız nədir? kitabı haqqında / Nazxanım Cəlili // Sumqayıt Universiteti. – 2015. – 8 dekabr. – S.2.
- 298. Cəlili, N.** Azərbaycan onomastikası: : Aslan Bayramovun “Azərbaycan onomastikası” kitabı haqqında / Nazxanım Cəlili //Sumqayıt Universiteti. – 2015. – 20 mart. – S.2.
- 299. Cəlili, N.** Tarixi faciələrimizi əks etdirən kitab: Aslan Bayramovun “Tarixi faciələrimiz: deportasiya, repressiya və soyqırımı” kitabı haqqında / Nazxanım Cəlili // Sumqayıt Universiteti qəzeti. – 2015. – 5 iyun. – S.3.

2016

- 300. Cəfərov, C.** Hamı üçün lazım olan dəyərli kitab: Adınız nədir?

65

kitabı haqqında / Cəfər Cəfərov // Vedibasər. – 2016. – 29 fevral. -S.6.

301. Cəlili, N. Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti: Aslan Bayramovun “Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti” kitabı haqqında / Nazxanım Cəlili // Sumqayıt Universiteti. – 2016. – 30 sentyabr. – S.4.

2017

Aslan Bayramov – 70

302. Alıyev, A. Folklorumuzun cəfəkeşi: Aslan Bayramov - 70/ Alı Alıyev // Vedibasər. – 2017. - №11. – S.5-6.

303. Xəlilov, B. Yetmiş illik ömür yolu: Aslan Bayramov - 70 / Buludxan Xəlilov // Vedibasər qəzeti. – 2017. - №20-21. – S.4.

304. Xəlilov, B. “Elədin”: şeir Aslan Bayramov – 70 / Bəxtiyar Xəlilov // Vedibasər. – 2017. - №20-21. – S.11.

305. Xəlilzadə, B. “Sən şərəf gətirdin”: şeir Aslan Bayramovun 70 / Bəxtiyar Xəlilzadə // Bakı. - 2017. – S.60.

306. İsgəndərov, B. Alim zəkası, müəllim ziyası: Aslan Bayramov - 70 / Balakəşi İsgəndərov // 525 – ci qəzet. – 2017. – S.8.

2018

307. Oğuz elinin söz çələngi: Ağbaba folkloru : A. Bayramovun eyniadlı kitabı haqqında // Sumqayıt Universiteti.-2018.-10 mart.-S.8.

DISSERTASIYA VƏ AVTOREFERATLAR
1995

308. Ermənistanın Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin türk toponimləri : filol. e. n. a. dər. al. üçün təq. ed. dis-nın avtoreferatı : 10.02.02 /Aslan Bayramov ; AzEA, İ. Nəsimi ad. Dilçilik İn-tu.- Bakı: 1995.- 31 s.

2008

309. "Dədə-Qorqud" kitabında adlar və Qafqaz arealında onların toponimləşməsi : filol. e. d-ru a. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 10.02.01 /Aslan Bayramov ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərb. Dövlət Pedaqoji Un-ti.- Bakı: 2008.-305 s.

2010

310. Dədə-Qorqud kitabında adlar və Qafqaz arealında onların toponimləşməsi : filol. e. d-ru a. dər. al. üçün təq. ed. dis-nın avtoreferatı : 10.02.01 /Aslan Bayramov ; AMEA, Nəsimi ad. Dilçilik İn-tu.- Bakı: 2010.-37 s.

PROQRAMLAR**1999**

311. Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası (magistrlər üçün). / Aslan Bayramov. - ADPU. 1999. – 18 s.

2001

312. Müasir Azərbaycan dili. (fonetika, leksikologiya, morfologiya və sintaksis).Azərbaycan Respublikası Təhsil NazirliyininElmi – Metodik Şurası 17.10.2001-ci il tarixli iclasının (protokol №9) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. - Bakı. 2001. – 22s.

2003

313. Azərbaycan dialektologiyası: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 15.01.2003- cü il tarixli iclasının (protokol №1) qərarı ilə təsdiq edilmişdir/ Aslan Bayramov.–Sumqayıt. – 2003. – 14s.

314. Azərbaycan folkloru: (Avtandil Ağbaba ilə birlikdə) Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar)Sumqayıt Dövlət Universitetinin Elmi Şurasının 17.10.2001–ci il tarixli iclasının (protokol №9) qərarı ilə təsdiq edilmişdir] /Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2003.

315. Türkologiyanın əsasları: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 15.01.2003-cü il tarixli iclasının (protokol №1) qərarı ilə təsdiq edilmişdir/ Aslan Bayramov.-Sumqayıt. –2003. – 22s.

2010

316. Azərbaycan dilinin onomologiyası: (Yusif Aslanovla birlikdə) Proqram Magistratura (proqram) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 27.05.2010-cu il tarixli iclasının (protokol № 689) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. - Sumqayıt. - 2010. – 12 s.

317. Azərbaycan dilinin orfoqrafiyası: (Yusif Aslanovla birlikdə) Proqram [Magistratura (proqram) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 27.05.2010-cu il tarixli iclasının (protokol №689) qərarı ilə təsdiq edilmişdir] / Aslan Bayramov. - Sumqayıt. - 2010. – 12s.

318. Orfoqrafiya və orfoepiya: (Yusif Aslanovla birlikdə) Proqram Bakalavr (proqramlar) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 27. 05. 2010-cu il tarixli iclasının (protokol №689) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. - Sumqayıt. - 2010.-11s.

2011

319. Azərbaycan dili: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Doktorantura (proqramlar) Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 31. 03. 2011-ci il tarixli iclasının (protokol №7) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. - Sumqayıt. - 2011.

2013

320. Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – 2013. – 12 s.

321. Azərbaycan ədəbi dil tarixi: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013.

322. Azərbaycan onomastikası: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013. – 12 s.

323. Dilçiliyə giriş: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / A. Bayramov. - Sumqayıt. - 2013.

324. Qədim türk yazılı abidələrinin dili: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt.- 2013. – 9 s.

325. Qrammatik təhlilin nəzəri əsasları və müqayisəli qrammatika: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013.

326. Nitq mədəniyyəti: qeyri-filoloji fakültələr üçün Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurası 7.01.2013-cü

il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013.

327. Nitq mədəniyyəti və üslubiyatı: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013.

328. Ümumi dilçilik: Proqram Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Şurasının 7.01.2013-cü il tarixli iclasının (protokol №2) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2013. – 8 s.

2015

329. Azərbaycan dilçiliyi tarixi: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar). Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2015. – 74-76 s.

330. Azərbaycan toponimiyası: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar) Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2015. – 78-79 s.

331. Əski Azərbaycan yazısı: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar) Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2015. – 56-57 s.

332. Fonetika və fonologiya: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar) Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – 2015. – 65-66 s.

333. “Kitabi-Dədə Qorqud”un dili”: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Bakalavr (proqramlar). Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 30.09.2015-ci il tarixli iclasının (protokol 01) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – Sumqayıt. – 2015.

334. Morfologiya və morfonologiya: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar). Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – 2015. – 70-71 s.

335. Söz yaradıcılığı: Proqram Sumqayıt Dövlət Universiteti. Magistratura (proqramlar) Sumqayıt Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 12.03.2015-ci il tarixli iclasının (protokol №6) qərarı ilə təsdiq edilmişdir / Aslan Bayramov. – 2015. – 82-83s.

Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistrant, doktorant və dissertantlar

2009

336. Hacıyeva, T. “Oğuznamə”də onomastik vahidlər: Filologiya üzrə fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası / T. Hacıyeva; oppon. Aslan Bayramov. – Bakı. – 2009.

2012

337. İmaməliyeva, X. Müasir Azərbaycan dilində intensivlik”: Namizədlik dissertasiyası. / X. İmaməliyeva; elmi rəhbəri Aslan Bayramov; SDU. – 2012.

2014

338. Zeynalov, R. M.Kaşğarının “Divani-lügət-it türk” əsərində atalar sözləri və məsəllərin sintaktik xüsusiyyətləri: Namizədlik dissertasiyası. / R. Zeynalov; elmi rəhbəri Aslan Bayramov; SDU. – 2014.

2015

339. Bayramova, A. “İrəvan xanlığının Abaran, Kərnə, Üçkilse mahallarının toponimiyası”: Filologiya üzrə fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası / A. Bayramova; oppon. Aslan Bayramov. – Bakı. – 2015.

340. Tağıyeva, R. “1903-cü ilin hərbi-topoqrafik xəritəsində türkmənşəli toponimlər”: Namizədlik dissertasiyası. / R. Tağıyeva; elmi rəhbəri A. Bayramov; SDU. – 2015.

341. Yusifova, N. “Azərbaycan paleotoponimlərinin linqvistik xüsusiyyətləri”: Filologiya üzrə fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası. / N. Yusifova; oppon. Aslan Bayramov. – Bakı. – 2015.

2021

342. Zeynalov, R. M.Kaşğarının “Divani-lügət-it türk” əsərində atalar sözləri və məsəllərin sintaktik xüsusiyyətləri: Namizədlik dissertasiyası. / R. Zeynalov; elmi rəhbəri Aslan Bayramov; SDU. – 2021.

Xarici dillərdə**Rus dilində**

2009

343. Кавказский ареал топонимов отраженных в «Книге моего Деда Коркуда». Научный журнал Министерство Образования и науки «Изденис» («Поиск»). Алматы, 2009, № 4 (1), стр. 191-194.

344. Отражение слов «Озан», «Гопуз» и «Огуз» в топонимике Кавказа. Культура народов Причерноморья. Крым, г. Симферополь. 2009. №168, стр. 150-155.

2010

345. Топономизация личных имен эпоса «Китаби –Деде Горгуда» в южном Кавказе. Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов г. Курск. 2010, № 1. стр. 78-81.

Türk dilində

1998

346. Amanoğlu, E. K. Eski oğuz ellərinin yer adları [A. Bayramovun "Kadim Oğuz ellərinin yer-yurd adları" kitabı haqqında] / E. K. Amanoğlu // Türk lehceleri və edebiyatı dergisi. - Ankara. – 1998.- avqstos. – sayı 20. – S.6.

2009

347. Oğuz boy isimlərinin Kafkasiya, Kırım və Bolqarıstan toponimisinin yansıması / A. Bayramov // Türkbilim. – 2009. - Sonbahar. - sayı 1. - Ege universiteti. - S.1-7.

KÖMƏKÇİ GÖSTƏRİCİLƏR*Aslan Bayramovun əsərlərinin əlifba göstəricisi**Kitabların əlifba göstəricisi*

Ağbaba şivəsi sözlüyü 9
Azərbaycan onomastikası 10
Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti 12
Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ 14
Azərbaycan dilinin Ağbaba şivəsi 15
Kitabi – Dədə Qorqud Ensiklopediyası. C.1, 2 ..... 2, 3
“Kitabi – Dədə Qorqud və Qafqaz 5
“Kitabi-Dədə Qorqud” toponimləri və Qafqaz arealı 7
Qədim oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin yer – yurd adları 1, 6
Oğuz elindən-ozan dilindən 4
Oğuz elinin söz çələngi 13
Söz ürəkdən gələndə 8
Tarixi faciələrimiz: Deportasiya, repressiya və soyqırımı 11

*Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı, rəy verdiyi**kitabların
əlifba göstəricisi*

Ağ dovşanın nağılı (Ə. M. Lələdağ) 18
Ağbaba nəğmələri (B.Xəlilzadə) 38
Ağbaba şəhidləri (A. Ağbaba) 16
Alim ömrü(C. Abdullayev) 41
Azərbaycan toponimləri və şivə sözləri(H. Mirzəyev) 28
Bizi deyib gəlmə, Mirzə(Ə. M. Lələdağ) 23
Deyilən söz yadigardır(H. Mirzəyev) 32
Dərələyəz mahalının toponimləri və şivə sözləri (H. Mirzəyev) 24
Durnam, gedər olsan bizim ellərə (A. Ağbaba) 31
Folklorumuz və taleyimiz(A. Ağbaba) 29
Görkəmli şəxsiyyətlər folklor haqqında(Ş.Quliyeva) 40
Qaçaq Səfo (Alı Səfolu) 20
Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalı (H. Mirzəyev) 25
Mahmud Kaşğarının “Divani lüğət-it-türk”(N. İbayev) 39
Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası (B. Xəlilov) 36

Ömürdən qalan izlər (Ə. M. Lələdağ)	17
Ömürdən səhifələr (Ə. M. Lələdağ)	19
Palıd və payız (R.Bəşirov)	22
Sazlı-sözlü Dərələyəz (A. Səfolu; A. Alıqızı)	26
Sərbəst və ədəbi əsərlər üzrə inşalar toplusu	35
Türkologiyaya giriş (B. Xəlilov)	27, 34
Ümumbəşəri bəla: "Erməni xəstəliyi (Ə. M. Lələdağ)	30
Yaddan çıxmaz günlərim (Ə. M. Lələdağ)	21
Zəngəzurun toponimləri- tarixin izi(Ə. Rüstəmli)	37
Zəngəzurun türk mənşəli yer-yurd adları (Ə. Rüstəmli)	33

Elmi, ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi
Kitablarda

Antroponimlərin tədqiqi	48
Cənubi Qafqazda "Kitabi-Dədə Qorqud"un yer yaddaşı	47
Dastanda toy adətləri	44
Əvəz Mahmud Lələdağın şeirlərində onomastik vahidlər	44
Xalqın yaddaşından gələn səslər.....	42
"Kitabi-Dədə Qorqud" dastanları ilə bağlı olan Oğuz toponimləri	42
"Kitabi-Dədə Qorqud" dastanlarında tayfa adları	43
Müəllimliklə yoğrulmuş ömür	49
Nəsimi yaradıcılığında işlənən bəzi söz qrupları	50
Nizami Gəncəvinin "İsgəndərnamə" poemasında	51
Poetik bütövlüyün işığında	43
Təmənnasız İbrahim	46
Yaddaşımız təzələyən kitab	45

Dövrü mətbuatda

Ağ, qara, sarı, göy və qızıl komponentli toponimlərin quruluşu	96
Ağ, qara, sarı, göy və qızıl komponentli toponimlərin türk ellərindəki paralelləri	166
Ağbaba folkloru	103, 116
Ağbaba folkloru – Çilə kəsmək haqqında	104
Ağbaba folkloru – Xınayaxdı mahnıları	139
Ağbaba folklorunda örnəklər	57
Ağbaba kəndlərində ləqəblər	105
Ağbaba mahalının tarixi coğrafiyası	196
Ağbaba şəhidləri	85
Ağbaba şivəsində işlənən isimlərin qrammatik xüsusiyyətləri	180

Ağbaba şivəsində sifət və onun qrammatik xüsusiyyətləri	181
Ağbaba və Şörəyel antroponimləri	167
Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin folkloru	55
Ağbaba və Şörəyel toponimləri	56
Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin hidronomik oykonimləri	77
Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin toponimlərinin sintaktik xüsusiyyətləri.....	70
Ağbabadan deportasiya və repressiyaya məruz qalanlar	76
Alimin sözü, məntiqin gücü	147
Alimin işləri yaşayır	122
Altuntaxt toponimi haqqında	86
Amasiya toponimi haqqında	117
Ana dilimiz-mənəvi diriliyimiz	123
Antroponimlərin tədqiqi	106
"Apardı sellər Saranı" mahnısının coğrafiyası	187
Arzulardan doğan uğurlar	142
Aşiq Nəsimin şeirlərində onomastik vahidlər	194
Aşiq Ələsgərin şeirlərində onomastik vahidlər	87
Aşiq Nəsimin şeirlərinin leksikası	188
Azərbaycan dilindən erməni dilinə keçmiş etnoqrafik və onomastik leksik vahidlər	197
Azərbaycan folkloru örnəklərində dialekt və şivə sözləri:	199
Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti müstəqil dövlətçilik tariximizin parlaq səhifəsidir	169
Azərbaycan xalqı böyük, qədim bir mənəvi irsin-sərvətin sahibidir	168
Bəzi dağ adlarının semantikasi haqqında	79
Bəzi etnotoponimlərin etimologiyası	71, 72
Bəzi hərbi leksikanın toponimiyada əks olunması	160
Bəzi köhnəlmiş sözlərin Qafqazın toponimiyasında əks olunması	170
Bəzi onomastik vahidlərin atalar sözləri və məsələlərdə əks olunması	124
Biz yazmasaq	88
Biz yazmasaq, kim yazacaq	216
Bizi birləşdirən Azərbaycançılıq ideyasıdır	171
Böyük sevinc hissi ilə	148
Bu qala bizim qala	73

Cavidin söz dünyası	149
Cənubi Azərbaycan folklor mühitində lirik janrların bəzi xüsusiyyətləri	195
Cənubi Azərbaycan folkloru haqqında	80
Cənubi Azərbaycan toponimlərinin leksik xüsusiyyətləri	89
Cənubi Azərbaycandakı oykonimlərin leksik-semantik və sintaktik xüsusiyyətləri	97
Cənubi Qafqazda “Kitabi-Dədə Qorqud”un yer yaddaşı	198
Corat oykonimi haqqında	107
Dahi şəxsiyyətə sonsuz məhəbbətlə	143
Dastanda tayfa adları	108
Dastanın onomastikası haqqında bəzi qeydlər	81, 90
Deportasiya Ağbaba kəndlərindən də yan keçmədi	91
“Dədə Qorqud” kitabında işlənən hidronimlər və Qafqaz arealı	152
“Dədə Qorqud” kitabında işlənən, titul bildirən sözlərdən törənən toponimlər	150
“Dədəm Qorqud” kitabındakı antroponimlərin Cənubi Qafqazda toponimləşməsi	172
“Dədəm Qorqud”un kitabında əks olunan toponimlər və Qafqaz arealı	151
Dərələyəz mahalının toponimləri və şivə sözləri	140
Dəyərli töhfə	173
Dil-ədəbiyyat dərslərində “Kitabi-Dədə Qorqudu”un tədrisinə aid bəzi qeydlər	98
Dilimizin və ədəbiyyatımızın keşiyində	182
Dirəklər toponimi haqqında	78
Düşünən beyinlərin toplantısı	118, 145
Etnik yaddaşımızı əks etdirən Cənubi Qafqaz oronimləri	174
Elə başlayaq ki, birinci gündən	134
Elm fədaisi	200
Elm fədaisi idi	218
Elm fədaisi, fədakar alim	189
Etnik kodumuz: Şuşa şəhərini yaşadan adlar	219
Əfkarının bir şeri haqqında	62
Əvəz Mahmud Lələdağın şerlərində onomastik vahidlər	109
Fito və zootoponimlər	54
Folklorumuza verilən dəyər	213

Geyim və bəzək adlarının bayatılarda əks olunması	204
Gəl, baharım, gəl	119
Gələcəyə yaddaş	66
Göycə gölü hövzəsinin toponimləri	201
Gözəldərə faciəsi	125, 183, 209
H.Sanlıının “Turut qaçaqları” poemasında söz qrupları	184
Hesab nişanlarının tarixi	135
Heydər Əliyev və Azərbaycan dili	136
Humanist tərbiyənin əsas prinsipləri	110
Xalq elçisi - alim- pedaqoq	126
Xalq şerində toponimlər	63
Xalqın yaddaşından gələn səslər	82
Xatirələrdə yaşayan ömür – Əliyev Paşa	205
Xeyirxah iş	58
İrəvan , Naxçıvan və Qazax – Borçalı ellərinin vergi dəftərlərində antroponomik modellər	206
“Kitabi – Dədə Qorqud” toponimləri	156
“Kitabi – Dədə Qorqud”da əks olunan, indi isə arxaik hesab olunan sözlərdən törənmiş toponimlər	120
“Kitabi Dədə Qorqud” da işlənən bəzi arxaik sözləri əks etdirən toponimlər	121, 191
“Kitabi –Dədə Qorqud” da işlənən ərəb-fars mənşəli sözlərin Qafqazın toponimiyasında əks olunması	185
“Kitabi – Dədə Qorqud”da işlənən və müasir dilimiz üçünarxaik və dialekt hesab olunan sözlərdən törənən toponimlər	153
“Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən,hal-hazırda Azərbaycan ədəbi dili üçün arxaik və dialekt hesab olunan sözlərdən törənən toponimlər	154
“Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən, onqon anlayışlı apelyativlərdən törənən toponimlər və onların Qafqaz arealı	155
“Kitabi-Dədə Qorqud”da tayfa adları	92
“Kitabi- Dədə Qorqud”da təqlidli sözlər	127
“Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı olan Oğuz toponimləri	83
“Kitabi –Dədə Qorqud”la bağlı oronimlər	161
“Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı yer-yurd adlarımız	99
“Köçürmə” əməliyyatı	93
Kırım türklərinin deportasiyası və ortaq etnik kodumuz sayılan toponimlərin soyqırımı (oqonim və hodronimlər)	221

Kırım türklərinin deportasiyası və ortaq etnik kodumuz sayılan toponimlərin soyqırımı (oykonimlər)	220
Qaçaq Səfo	128
Qafqazda “Kitabi-Dədə Qorqud”un onomastikası və toponimlərimiz	111
Qafqazda mövcud olmuş toponimlərin Kırım və Bolqarıstan paralelləri	175
Qeyrət qəzeti	176
Qədim leksik vahidlərimizin hidronimlərdə əks olunması	74
Qərbi Azərbaycanda “Kitabi - Dədə Qorqud”la bağlı toponim, oronim və hidronimlər	162
Qərbi Azərbaycanda “Kitabi-Dədə Qorqud”la bağlı yer-yurd adları	94
Qərbi Azərbaycanın Ağbaba şivəsində ismin halları	192
Qərbi Azərbaycanın Ağbaba, Şörəyel bölgələrində Novruz bayramı	210
Qoşqar oronimi haqqında	129
Mahmud Kaşqarının “Divani lüğət-it türk və Ağbaba şivəsi”	202
Metodiki işin kollektiv forması	112
Mənalı ömrün işığı	113
Mənalı ömrün səhifələri	137, 141
Mikayıl Müşfiqin yaradıcılığında folklor motivləri	211
Milli-istiqlal şairi	64
Milli istiqlalımızın tərənnümçüsü	212
M.Ə.Sabir satiralarının müasirliyi	193
Möhtəşəm təhsil ocağı	177
Naxçıvanda “Kitabi-Dədə Qorqud” kitabı ilə səsləşən yer-yurd adlarımız	100, 101
Nitq mədəniyyəti	217
Oğuz etnoniminin Qafqazın toponimiyasında əks olunması	157
“Oğuznamə”, “Kitabi-Dədə Qorqud” və Ağbaba şivəsi	130, 163, 178
Ox derivatlı etnonimlərin toponimiyada əks olunması	164
Oxucu narahatlığı	52
Ozan – aşiq şeirində təsəvvüf	207
Ozan və qopuz sözlərinin toponimiyada əks olunması (Onomastika)	158
Ölüm sevinməsin qoy.....	179

Ömürdən qalan izlər	102
Pəmbək folkloru	68
“Pəmbək” və “Tej” toponimləri haqqında	67
Psixoloq – alim	131
Sözdən işə keçməliyik	65
Su axdığı yerdən bir də axar	69
“Sumqayıt Universiteti” qəzetinin bir yaşı tamam oldu	186
Şərəfli ömür yolu	144, 146
Şərqdə ilk demokratik respublika	165
Şivillər tayfa adı haqqında	114
Şuşa şəhərini yaşadan adlarımız	214
Tarixi hadisələri əks etdirən onomastik vahidlərin bayatı və aşiq şeirlərində əks olunması	84
Tarixi salnamə	203
Tarixi yaddaş	75
Tariximizin açılmamış səhifələri	132
Toponimlər mənəvi sərvətimizdi	59, 159
Türk xalqlarında atçılıq və at kultu	215
Türkölogiyanın banisi	133
Uğurlu olsun	138
Uydurma adlardan təmizlənməliyik	60
Uydurmalar haqqında həqiqətlər	61
Uzaq – uzaq obaların sorağında	53
Yaddaşda qalan müəllim – Əşrəfov Musa	208
Yaddaşlarımızdan gələn səslər	95
Yaddaşımızı təzələyən kitab	115
Yeni uğurlar sorağında	190

Konfrans materiallarının əlifba göstəricisi

Ağbaba kəndlərindəki məhəllə adları haqqında	226
Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin antropotoponimləri	224
Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin coğrafi nomenlərlə bağlı olan toponimləri	225
Ağbaba və Şörəyel bölgələrinin coğrafi nomenlərlə bağlı bəzi toponimləri	227
Ağbaba və Şörəyel toponimlərinin leksik-semantik xüsusiyyətləri	223
Ana dilinin tədrisi haqqında	235

- Aşıq Ələsgər şeirlərində işlənmiş onomastik vahidlər və onların üslubi poetik imkanları 255
- Aşıq İsgəndər Ağbabanın şeirlərində söz qrupları 240
- Azərbaycan dilinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi 244
- Azərbaycan toponimiyasında işlənən zooykonim və fitooykonimlər 241
- Cənubi Qafqazda “Kitabi – Dədə Qorqudun yer yaddaşı 246
- Əvəz Mahmud Lələdağın şeirlərində onomastik vahidlər 229
- Heydər Əliyev və Azərbaycan dilinin inkişafı 236
- Heydər Əliyev və “Kitabi-Dədə Qorqud” 238
- “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında yer adları 232
- “Kitabi –Dədə Qorqud”da işlənən ərəb və fars mənşəli sözlərdən törənən toponimlər 237
- Kırım yarmadası və onun toponimiyası 234
- Qafqaz oykonimlərinin Kırım və Bolqarıstan paralelləri 230
- Qara, ağ, göy və sarı komponentli toponimlərin türk ellərindəki paralelləri 231
- Qərbi Azərbaycanın yer yaddaşının soyqırımı 242
- “Quqar” toponimi haqqında 228
- Mahmud Kaşqarının “Divani-lüğət-it türk” əsəri və Ağbaba şivəsi 249
- Mahmud Kaşqarının “Divani lüğət-it türk” əsəri və Azərbaycan atalar sözləri 250
- Milli istiqlal şairi Əhməd Cavad 252
- Mir Cəlalin yaradıcılığında atalar sözləri 239
- M.Ə.Sabir satıralarında işlədilən atalar sözləri və frazeologizmlər 243
- Naxçıvanda “Dədə Qorqud kitabı” ilə bağlı yer-yurd adlarımız 233
- Nəsimi şeirlərində onomastik vahidlər və onların funksional növləri 253
- Nizami Gəncəvinin “İsgəndərnamə” poemasında qırpaq türkləri 254
- Terminlərimiz toponimlərdə 222
- Türk dünyasının vətənsəvər nəğməkarı 245
- Türk ellərində Dədə Qorqud müdriklik simvolu kimi 247
- Türkmənistanın toponimiyası 251
- Uydurma erməni soyqırımı 248

Aslan Bayramov haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi

- Ağbaba, A. 263, 269, 279, 280, 293
- Ağbaba, A., Məmmədov Ş. 278
- Ağbaba, A., Oday R. 281
- Alıyev, A. 302
- Aslanov, Y. 291, 294
- Baxşəliyev, A. 295
- Bayramov, İ. 271
- Bəşirov, P. 276
- Budaqov, B. 264
- Cəfərov, C. 296, 300
- Cəfərov, N. 272
- Cəlili, N. 297, 298, 299, 301
- Əfəndiyev, Ə. 265
- Əhmədov, Q., Vəziroğlu B 256
- Xəlilov, B. 259, 260, 304
- Xəlilov, B. 303
- Xəlilov, B., Hacıyev, A. 266
- Xəlilzadə, B. 305
- İskəndərov, B. 284, 306
- Qeybullayev, Q. 267
- Lələdağ, Ə. M. 268, 285
- Mehmanova, G. 290
- Məmmədli, X. 273
- Mirzəyev, H., Aslanov, Y. 286
- Müslümoğlu, T. 287
- Novruzov, K. 261, 262
- Rüstəmli, N. 270
- Səlimov, V. 275
- Yusifov, Y. 292
- Zeynalova, V. 274

Aslan Bayramov haqqında yazılan məqalələrin əlifba göstəricisi

- Adların mənşəyi ilə bağlı maraqlı mənbə 297
- “Ağbaba şivəsi sözlüyü”, yaxud milli-mədəni tariximizin özünə məxsus xüsusiyyətlərini göstərən maraqlı tədqiqat 294
- Alim-pedaqoq Aslan Bayramov 284

Alim-pedaqoq ömrünün sevinci	278
Alim zəkası, müəllim ziyası	306
60 yaşın işığında	282 , 287
Arzun çin olsun	262
Ayrı düşmüşən	285
ADPU-nun filologiya fakültəsinin əməkdaşlarının təbriki	277
Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti	301
Azərbaycan Milli Ensiklopediyası. C.III	257
Azərbaycan onomastikası	298
Bibliografiya – Aslan Bayramov	258
Bizi həsrət yaşadır	269
Böyük zəhmətin və gərgin axtarışın uğurlu bəhrəsi	292
Bu da imtahan idi	290
“Elədin“	304
Elmin sonsuz üfüqlərində	281
Faciələrimizi açıqlayan kitab	295
Faydalı dərş vəsaiti	273
Folklorumuzun cəfəkeşi	302
Gərəkli dərş vəsaiti	293
Gərgin əməyin bəhrəsi	268
Hamı üçün lazım olan dəyərli kitab	300
Harayın bir umman, Aslan müəllim	286
Həyata bağlı ömür	261
İllərin qanadında	283
Qaytar	279
“Qədim Oğuz ellərinin – Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək yer – yurd adları”	265
Qədim Oğuz ellərinin toponimlərinə dair maraqlı dilçilik əsəri	266
Qədim Oğuz ellərinin yer-yurd adları	272
“Qədim Oğuz ellərinin yer-yurd adları” kitabı haqqında qeydlər	276
Qiymətli tədqiqat	267
Qorqudşünaslığa yeni töhfə	271, 274
Maraqlı tədqiqat əsəri	296
Narahat axtarışların silinməz izləri	280
Oğuz ellərinin yaddaşı	264
Oğuz elinin söz çələngi: Ağbaba folkloru	307
Peşəsinin vurğunu	260

“Sən şərəf gətirdin”	305
Sözün gücü	259
Sumqayıt və sumqayıtlılar	256
Şərəfli ömür yolu	291
Tarixi faciələrimizi əks etdirən kitab	299
Tarixin yaddaşından gələn səslər	263
Türkoloq-alim ömrünün 60 ili	288
Türkoloq- folklorşünas araşdırmalar soracağında	275
YAP şəhər təşkilatının təbriki	289
Yeni kitab (Oğuz elindən – ozan dilindən)	270
Yetmiş illik ömür yolu	303

Dissertasiya və Avtoferatların əlifba göstəricisi

"Dədə-Qorqud" kitabında adlar və Qafqaz arealında onların toponimləşməsi	309, 310
Ermənistanın Ağbaba, Şörəyel və Pəmbək bölgələrinin türk toponimləri	308

Proqramların əlifba göstəricisi

Azərbaycan dialektologiyası	313
Azərbaycan dilçiliyi tarixi	329
Azərbaycan dili	319
Azərbaycan dilinin onomologiyası	316
Azərbaycan dilinin orfoqrafiyası	317
Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası	320
Azərbaycan ədəbi dil tarixi	321
Azərbaycan folkloru	314
Azərbaycan onomastikası	322
Azərbaycan toponimiyası	330
Dilçiliyə giriş	323
Əski Azərbaycan yazısı	331
Fonetika və fonologiya	332
“Kitabi-Dədə Qorqud”un dili	333
Qədim türk yazılı abidələrinin dili	324
Qrammatik təhlilin nəzəri əsasları və müqayisəli qrammatika	325
Morfologiya və morfonologiya	334
Müasir Azərbaycan dili	312
Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası	311

Nitq mədəniyyəti və üslubiyatı	327
Orfoqrafiya və orfoepiya	318
Söz yaradıcılığı	335
Türkologiyanın əsasları	315
Ümumi dilçilik	328

Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistrant, doktorant və dissertantların əlifba göstəricisi

Bayramova, A.	339
Hacıyeva, T.	336
İmaməliyeva, X.	337
Tağıyeva, R.	340
Yusifova, N.	341
Zeynalov, R.	338, 342

Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistr, doktor və dissertasiya işlərinin əlifba göstəricisi

Azərbaycan paleotoponimlərinin lingvistik xüsusiyyətləri	341
“İrəvan xanlığının Abaran, Kəni, Üçkilsə mahallarının toponimiyası”	339
M.Kaşğarının “Divani-lüğət-it türk” əsərində atalar sözləri və məsələlərin sintaktik xüsusiyyətləri	338, 342
“1903-cü ilin hərbi-topoqrafik xəritəsində türkmənşəli toponimlər”	340
Müasir Azərbaycan dilində intensivlik	337
”Oğuznamə” də onomastik vahidlər	336

MÜNDƏRİCAT

Aslan Bayramovun həyat və yaradıcılıq yolu	2
Alim zəkası, müəllim ömrü	8
Aslan Bayramovun poeziyasından seçmələr	11
Aslan Bayramovun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	15
Aslan Bayramov haqqında tanınmış ziyalıların fikirləri	19
Ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri	21
Əsərləri	
Kitabları.....	25
Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı, rəy verdiyi kitablar	38
Elmi, ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələri	
Kitablarda.....	41
Dövri mətbuatda	43
Konfrans materialları	57
Aslan Bayramov haqqında	
Kitablarda	61
Dissertasiya və avtoreferatlar	67
Proqramlar	68
Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistrant, doktorant və dissertantlar	71
Xarici dillərdə	
Rus dilində	72
Türk dilində	72
Köməkçi göstəricilər	
Aslan Bayramovun əsərlərinin əlifba göstəricisi	73
Kitabların əlifba göstəricisi	73
Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı, rəy verdiyi kitabların əlifba göstəricisi	73
Elmi, ədəbi-tənqidi və publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi	
Kitablarda	74
Dövrü mətbuatda	74
Aslan Bayramov haqqında yazılan məqalələrin əlifba göstəricisi	81
Haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi	81
Dissertasiya və avtoreferatların əlifba göstəricisi	83
Proqramların əlifba göstəricisi	83
Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistrant, doktorant və dissertantların əlifba göstəricisi	84
Elmi rəhbərlik etdiyi, rəsmi opponent olduğu magistr, doktor və dissertasiya işlərinin əlifba göstəricisi	84

